DSpace 3.1 LiveCD
Kurulumu ve Uygulama Rehberi

Sönmez ÇELİK
Doğuş Üniversitesi Kütüphanesi
scelik@dogus.edu.tr

İstanbul
Mayıs 2013

İçindekiler

1) Giriş 3
2) DSpace 3.1 LiveCD'nin İndirilmesi 6
3) Sanal Sunucu Oluşturma 7
4) Ubuntu 12.04 İşletim Sistemi ve DSpace Kurulumu 14
5) DSpace'de Yönetici Hesabı Açma 20
6) Web Arayüzü Adresinin Öğrenilmesi ve Görüntülenmesi 20
7) Varsayılan Yönetici Şifresinin Değiştirilmesi 22
8) dspace.cfg Konfigürasyon Dosyasında Yapılması Gereken Düzenleme 22
9) DSpace'de Gmail ile E-Posta Ayarları 23
10) DSpace'de Arayüz Yapılandırma 23
11) DSpace'de Anasayfa Haberlerini Düzenleme 23
12) Kurumsal Arşiv Politikası Oluşturma 24
13) Kurumsal Arşiv Rehberi Oluşturma 24
14) DSpace'de Bölüm ve Alt Bölüm Oluşturma 25
15) DSpace'de Koleksiyon Oluşturma 26
16) DSpace Kurumsal Arşiv Eğitimleri 27
17) DSpace'de Üye Kaydı 27
18) Koleksiyonda Yeni Üye Yetkilendirilme 28
19) Koleksiyona Gönderi ve Gönderi Adımları 29
20) Gönderi Kontrolü ve Yayımlama 31
21) DSpace'de Arama Seçenekleri 33
22) DSpace'de Raporlama 33
23) Kurumsal Arşiv Rehberlerine Kayıt 33

DSpace 3.1 LiveCD
Kurulum ve Uygulama Rehberi

Rehber, VMvare üzerinde bir sanal sunucu oluşturmak, oluşturulan bu sunucu üzerine LiveCD ile Ubuntu 12.04 işletim sistemi ve DSpace 3.1 sürümünün kurulumunu gerçekleştirmek amacıyla hazırlanmıştır. LiveCD kurulumundan sonra DSpace'de yönetici hesabının açılması ve ilk düzenlemelerin yapılması, varsayılan olarak kurulum sırasında otomatik olarak açılan yönetici hesabı şifresinin değiştirilmesi, kuruma özel sistem düzenlemesi için "dspace.cfg" adlı konfigürasyon dosyasının yapılandırması, DSpace arayüzünün düzenlenmesi, kurumsal arşiv politikası ile kurumsal arşiv rehberi içeriğinin oluşturması, DSpace'de bölüm ve koleksiyon oluşturma süreçlerinin gerçekleştirilmesi, kurum bünyesinde sistemle ilgili eğitimlerin yapılması, DSpace üye kayıtlarının yapılması, DSpace'e doküman kaydı ve dosya yükleme süreçlerinin gerçekleştirilmesi, kurumsal arşiv sorumlusunun kontrol ve yayımlama adımlarında yapması gerekenler ile raporlama süreçlerinin gerçekleştirilmesi genel hatlarıyla adım adım anlatılmaktadır.

1) Giriş

DSpace açık kaynak kodlu bir kurumsal arşiv yazılımıdır ve kurum bünyesinde üretilen bilgi kaynaklarının açık erişime sunulması amacıyla kullanılır. DSpace ile paylaşılan bilgi kaynaklarının bazıları içerik ve doküman yönetim sistemleriyle örtüşüyor olsa da DSpace kurumsal arşiv sistemi uzun süreli depolama, koruma, dizinleme ve erişime odaklanarak hizmet vermek amacıyla geliştirilmiştir.

İlk olarak Kasım 2002'de piyasaya sürülen DSpace, MIT ve HP işbirliğiyle geliştirmiştir. Dünyada 1.360'tan fazla kurum tarafından kullanılmakta olan DSpace çoklu dil özelliğine sahiptir ve 1.7.x, 1.8.x ile 3.x sürümleri Türkçe'ye çevrilmiştir. DSpace 3.x sürümleri OpenAIRE[1] uyumlu olarak kullanıma sunulmuştur. Mart 2004 tarihli ilk kullanıcı grubu toplantısının ardından, DSpace kullanan kurumlardan bir grup, Apache Vakfı'nın toplumsal kalkınma modelini benimseyerek yazılımı geliştirmek üzere DSpace Federasyonu'nu[2] kurmuştur. Her geçen gün büyüyen DSpace kullanıcı topluluğu, Temmuz 2007'de HP ve MIT'in işbirliği ile kullanıcılara liderlik ve destek sağlamak üzere DSpace Vakfı'nı kurmuştur. Mayıs 2009'da, ilgili projelerde işbirliği yapan DSpace Vakfı ile Fedora Commons arasında artan sinerji, ortak misyonun güçlendirilmesi için DuraSpace adında kar amacı gütmeyen bir organizasyonun kurulmasıyla sonuçlanmıştır.

DSpace Java[3] programlama dili ile geliştirilmiştir. Java, Web uygulamaları işbirliği ve sahip olunan kaynaklar ile ilişkili üst verileri koruyan yardımcı programlar kümesidir. OpenURL standartlarıyla uyumlu olan DSpace Web uygulamaları, yönetim, depolama, arama, erişim ve raporlama arayüzleri sağlamaktadır. Sahip olunan kaynaklar bir dosya

[1] OpenAIRE Projesi, bir Avrupa Yardım Masası Sistemi aracılığıyla araştırmacılara Avrupa Komisyonu 7. Çerçeve Programıyla uyumlu bir destek sağlamayı; araştırmacıları, bu çerçeve program kapsamında fon desteği alan çalışmalarına ait çıktılarını OpenAIRE Portalı'na dahil bir kurumsal veya konusal arşivde yayımlamaları için desteklemeyi hedeflemektedir. Bu proje ANKOS AEKA Grubu tarafından da desteklenmektedir.
[2] http://www.dspace.org/federation/
[3] http://java.sun.com

sistemi veya benzeri bir depolama sistemi üzerinde muhafaza edilmektedir. Erişim ve konfigürasyon bilgilerini içeren üst veriler PostgreSQL[4] veri tabanında saklanır (DSpace Oracle ve MySQL veri tabanlarını da desteklemektedir). DSpace yazılımının Linux ya da Solaris gibi Unix benzeri işletim sistemleri üzerinde kurulması önerilmektedir. DSpace, JSPUI (Java Server Pages User Interface) ve XMLUI (Manakin) web arayüzlerini desteklemektedir. JSPUI, JSP ile Java Servlet Uygulama Programlama Arayüzünü (Application Programming Interface - API), XMLUI (Manakin) ise, Apache Cocoon'a dayalı XML (eXtensible Markup Language) ile XSLT'yi kullanır. DSpace, koleksiyonları öncelikle bir web arayüzü üzerinden kullanıma sunar, aynı zamanda Açık Arşivler Girişimi Üst Veri Harmanlama Protokolü'nü (Open Archives Intitiative Protocol for Metadata Harvesting - OAI-PMH) destekler ve üst verileri, Üst Veri Kodlama ve Aktarma Standardı (Metadata Encoding and Transmission Standard – METS) paketleri olarak ihraç etme yeteneğine sahiptir. DSpace, OAI-PMH, SWORD, OpenSearch ve RSS Kurumsal depolama alanı (domain) kullanılan ortak işlerlik standartlarını destekler. DSpace'in çok yönlü arama desteği ve Apache Solr ile fonksiyonel listeleme özelliği vardır.

DSpace için açık kaynak kdolu Java temelli Apache Web sunucusu, Java Tomcat programcık motoru[5], Java derleyicisi[6], HP'nin RDF (Resource Description Format) araç kiti, OCLC'nin (Online Computer Library Center) OAICat Repository Framework adlı yazılımı gerekmektedir.

DSpace, kurumlara özel iş akış süreci kullanarak dijital eserleri depolamayı; bir kurumun dijital eserlerini Web üzerinden dağıtarak kullanıcılara içeriğindeki eserleri aramayı, bunlara erişme olanağı sağlamayı ve dijital eserleri uzun süreli korumayı amaçlar. DSpace yazılımı kullanılarak bir akademik kurumda üretilen kitap, makale, bildiri, teknik rapor, fotoğraf, harita, ön baskı, ders notu, veri setleri, görüntüler, ses ve video dosyaları, bilgisayar programları gibi hemen hemen her tür materyal arşivlenebilmekte ve Web aracılığıyla herkesin erişimine açılabilmektedir.

DSpace araştırma ve içerik oluşturma amacıyla kullanılır:

a) Araştırma Amaçlı Kullanım: DSpace Lucene arama motorunu kullanır ve DSpace'e yüklenen kaynakların üst verileri ile tam metinlerinde arama imkanı sağlar. Dolayısıyla araştırmacıların kaynaklara erişimini kolaylaştırır. Kurum veya bölüm bünyesinde üretilen çalışmaların arşivine erişim sağlamaya aracılık eder. Arzu edilirse koleksiyonlara üye olunarak, koleksiyonlara yeni eklenen içeriklerden e-posta aracılığı ile bildirim alınabilir.

b) İçerik Oluşturma Amaçlı Kullanım: İçerik oluşturma amaçlı kullanım için üyelik gerekir. DSpace'e üye olan kullanıcılar, DSpace yöneticisi tarafından izin verilen koleksiyon(lar)a içerik gönderisi yapabilirler.

DSpace'in depolama, iş süreçleri ve uygulama olmak üzere üç katmanlı bir mimari yapısı vardır. Her katman gelecekteki özelleştirme ve zenginleştirmelere olanak sağlayacak biçimde geliştirilmiştir. Depolama katmanı PostgreSQL veri tabanı tablolarıyla yönetilen dosya sistemi kullanmaktadır. İş süreçleri katmanı iş akışı, içerik yönetimi, arama ve

[4] http://www.postgresql.com
[5] http://tomcat.apache.org/
[6] http://www.ant.apache.org/

idari modüller gibi DSpace'e özgü işlevsel özelliklerin bulunduğu katmandır. DSpace'in bazı özellikleri Tablo 1'de verilmiştir:

Tablo 1. DSpace'in Bazı Özellikleri

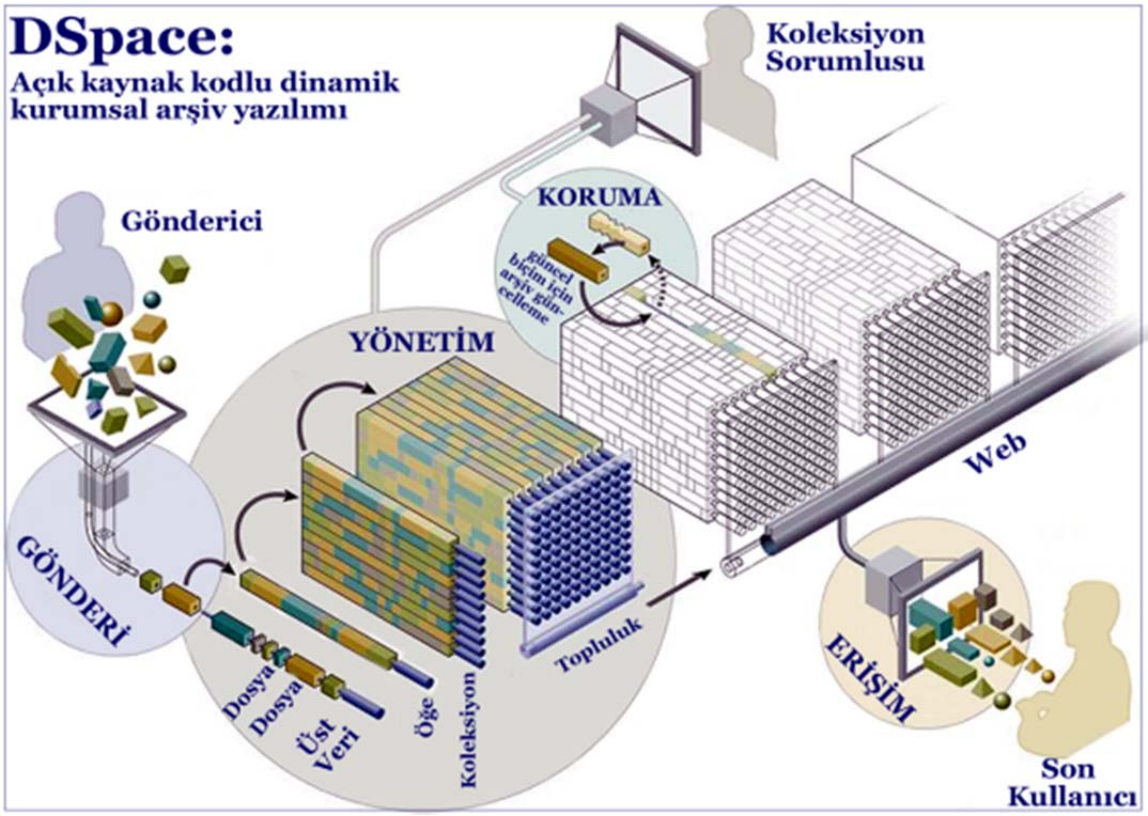
Adresi	http://www.dspace.org/
Amacı	DSpace, kurum bünyesinde üretilen entelektüel çıktıları tutmak, depolamak, indekslenmek, korumak, saklamak, tekrar yaymak amacıyla geliştirilmiş bir kurumsal arşiv sistemidir.
Özellikleri	-Tüm içerik (word, ppt, pdf, video gibi) türlerini kabul eder, -Dublin Core üst veri standartlarını kullanır, -Özelleştirilebilir web ara yüzünü destekler, -OAI uyumludur, -Ekleme/çıkarma yeteneği vardır, -Onaylama, düzeltme, ret veya yazara dönülerek "işlemi azaltma" yoluyla içeriği oluşturma seçeneklerine sahip iş akışı özelliği vardır, -Lucene arama motoru ile üst verilerde ve tam metinde arama imkanı verir, -Tek merkezli olmayan sunuş işlemi sağlar, -Java API aracılığıyla geliştirilebilir, -PostgreSQL veya SQL veri tabanlarını kullanır, -Çoklu dil seçeneği vardır, -RSS desteği vardır, -OpenAIRE uyumludur.
Destek	https://wiki.duraspace.org/display/DSPACE/ Home
Kullanıcılar	http://www.dspace.org/whos-using-dspace/ Repository-List.html

DSpace'de Dublin Core (DC) Üst Veri Standardı kullanılmaktadır[7]. DSpace'e eklenen her bilgi kaynağı için yazar, başlık, tarih, seri adı, rapor numarası, tanımlayıcılar, dil, anahtar kelimeler, öz, destekleyenler gibi üst veriler girilir. Her nesne için bu alanlardan üçünün (başlık, dil ve tarih) girilmesi zorunludur. Ek alanlar DSpace tarafından otomatik olarak üretilebilir ya da yönetici tarafından girilebilir. DC Üst Veri Şeması tanımlayıcı üst verilerin yanı sıra koruma üst verileri ve yapısal üst verilerin girilmesine olanak sağlar.

DSpace bir akademik kurumdaki farklı bölümlerin farklı kurallara göre veri girişine imkan sağlar. Her bölümün birden fazla dermesi olabilir. İş akışları farklı bölümlere ya da kurumsal varlıklara göre özelleştirilebilir. Başka bir deyişle, bir akademik kurumdaki enstitüleri, bölümleri, merkezleri ve laboratuvarları temsil eden farklı DSpace topluluklarının DSpace'e öğeleri nasıl, kim tarafından, hangi dermelere ve ne tür kısıtlamalarla (okuma, değiştirme, silme gibi) girileceği, girilen öğelerin kimin tarafından kontrol edeceği, öğeler bir kez ilgili dermede depolandıktan sonra kimler tarafından görülebileceği gibi konularda uygulama yapmaya imkan verir. Örneğin, bir bölümde biri çalışma bildirileri, diğeri de veri setleri için iki derme olabilir. Bir öğretim üyesi bu dermeden herhangi birine veri girebilir. Bu örnekte iş akışı gayet basit olup sadece "veri giriş rolü" bulunmaktadır. Oysa bir başka bölümde, bölüm başkanı çalışma bildirileri dermesinde depolanacak her bildirinin sıkı bir yayım denetiminden geçirilmesini isteyebilir. Bu durumda DSpace yetkilendirme modülü aracılığıyla veri

[7] http://dublincore.org

girişi rolünün yanı sıra, denetici, üst veri editörü, koordinatör gibi roller ve her bir rol için belirli haklar ve yetkiler tanımlanabilir. DSpace'deki iş akış süreci Şekilde verilmiştir:

DSpace'de İş Akış Süreci

DSpace'in kullanıcı arayüzü web tabanlıdır. Veri girişi yapanlar, bilgi arayan son kullanıcılar ve sistem yöneticileri içi ayrı ayrı arayüzler bulunmaktadır. Web kullanıcı arayüzü özelleştirilebilir. Son kullanıcı arayüzü, derme, üst veriler (başlık, yazar gibi) ve tam metin üzerinde arama yapılmasını sağlar. İçeriğe erişim sadece yetkili kullanıcılarla sınırlandırılabilir. Temel aramaya ek olarak, alan araması yapmak için gelişmiş arama seçeneği mevcuttur.

2) DSpace 3.1 LiveCD'nin İndirilmesi

Sisteminize uygun DSpace 3.1 sürümü LiveCD'sini aşağıdaki bağlantılardan indirebilirsiniz:

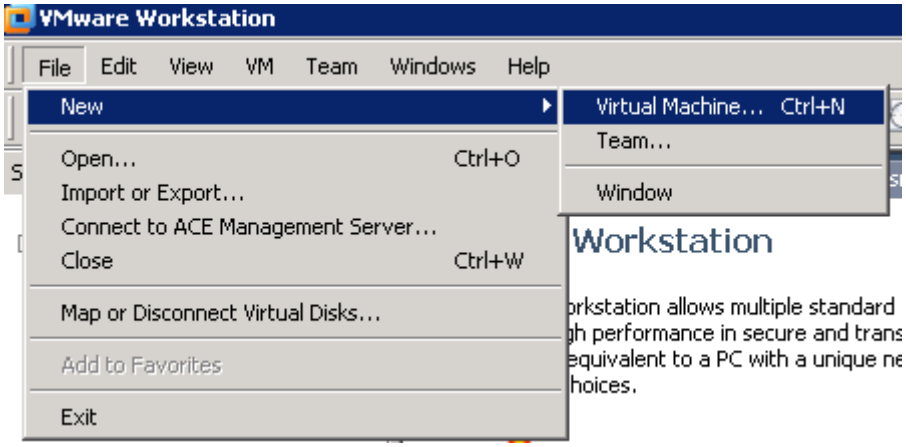
- DSpace 3.1 sürümü 32bit LiveCD
- DSpace 3.1 sürümü 64bit LiveCD

DSpace'i sanal sunucuya kuracaksanız indirdiğiniz ISO dosyasını sanal sunucudaki bilgisayarınıza kaydediniz. DSpace'i fiziksel bir sunucuya kuracaksanız indirdiğiniz ISO dosyasını bir CD'ye yazdırınız.

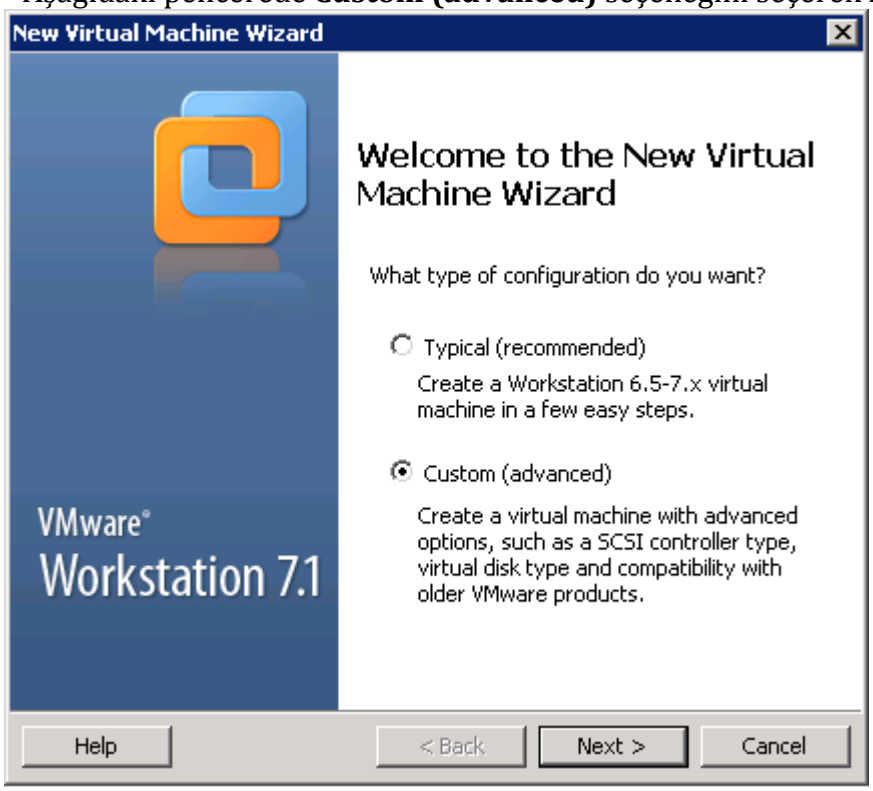
3) Sanal Sunucu Oluşturma

Sanal sunucu oluşturma VMware 7.1.3 build-324285 sürümü üzerinde yapılmıştır.

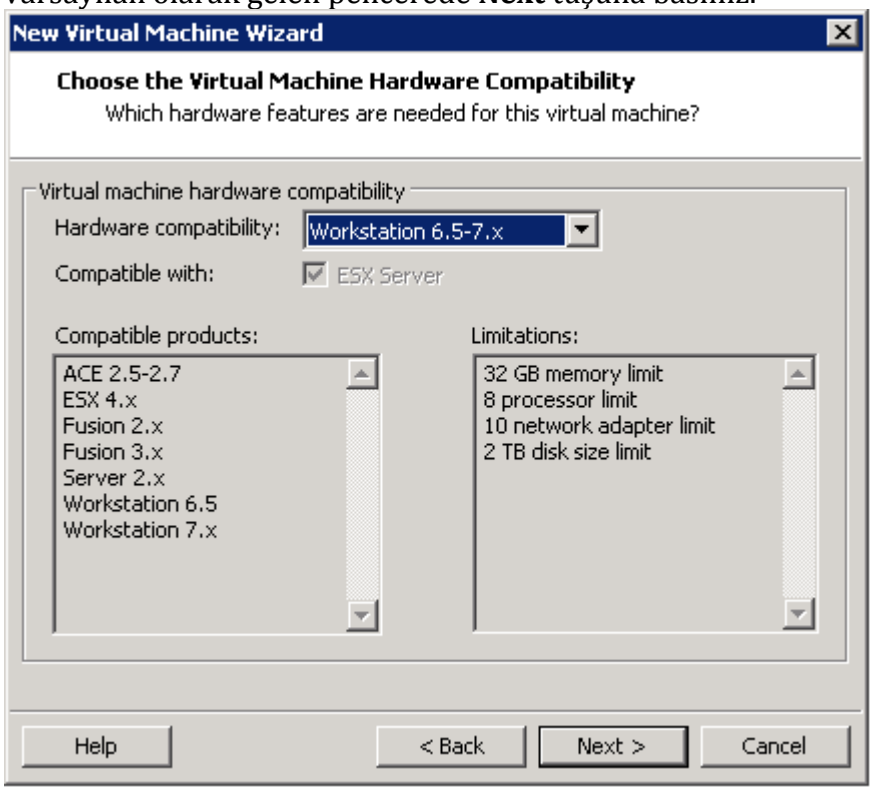
- VMware Workstation'ı çalıştırınız.
- **File >> New >>** yolunu takip ederek **Virtual Machine…** seçeneğine tıklayınız.

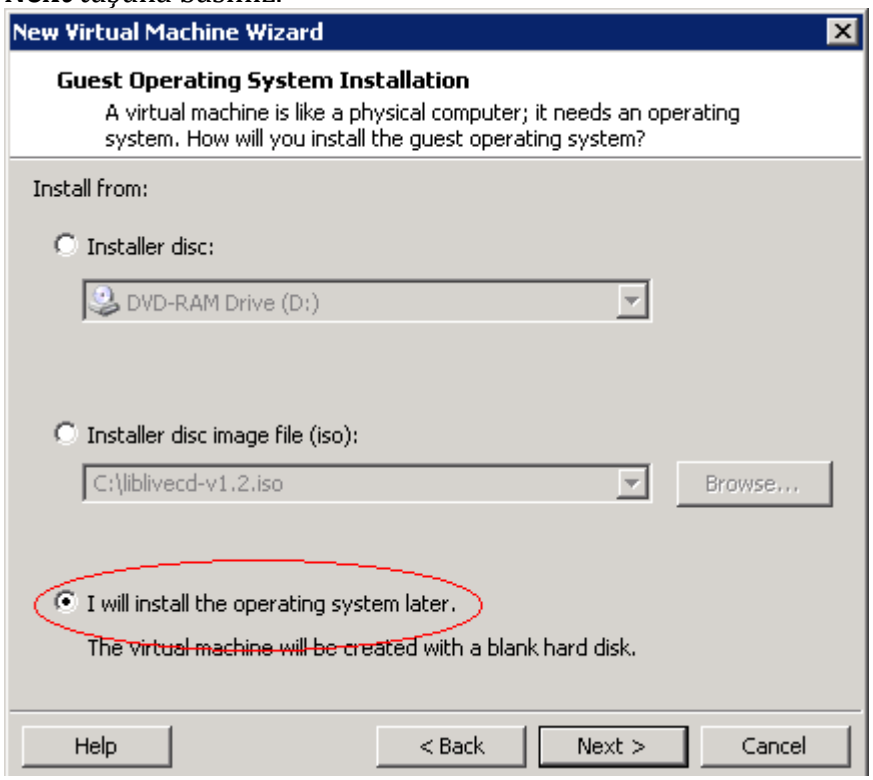
- Aşağıdaki pencerede **Custom (advanced)** seçeneğini seçerek **Next** tuşuna basınız.

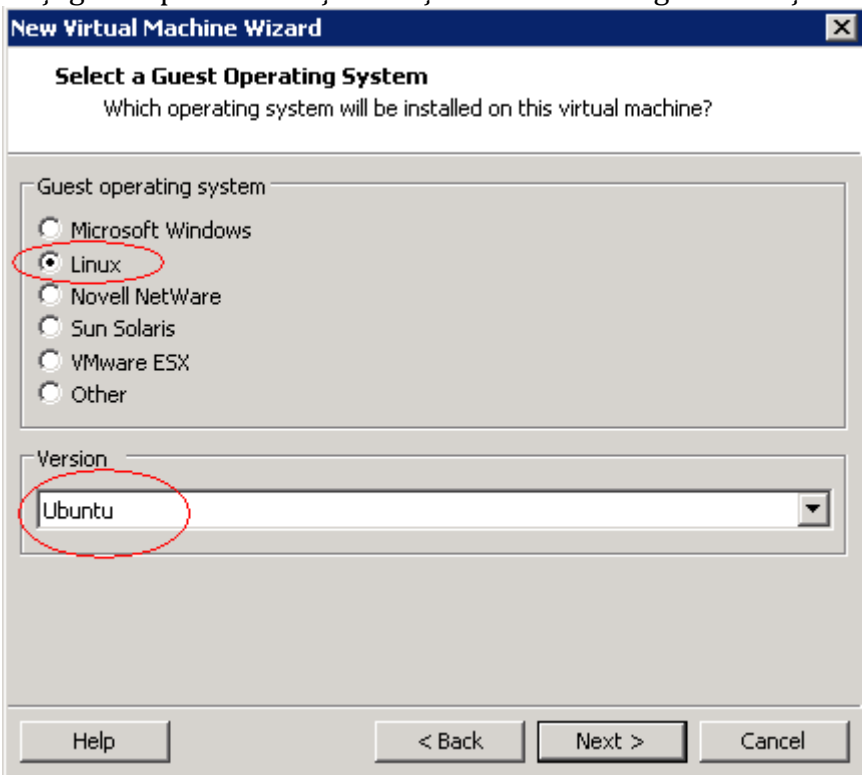
- **New Machine Wizard** penceresinde **Virtual Machine Hardware Compatibility**'de varsayılan olarak gelen pencerede **Next** tuşuna basınız.

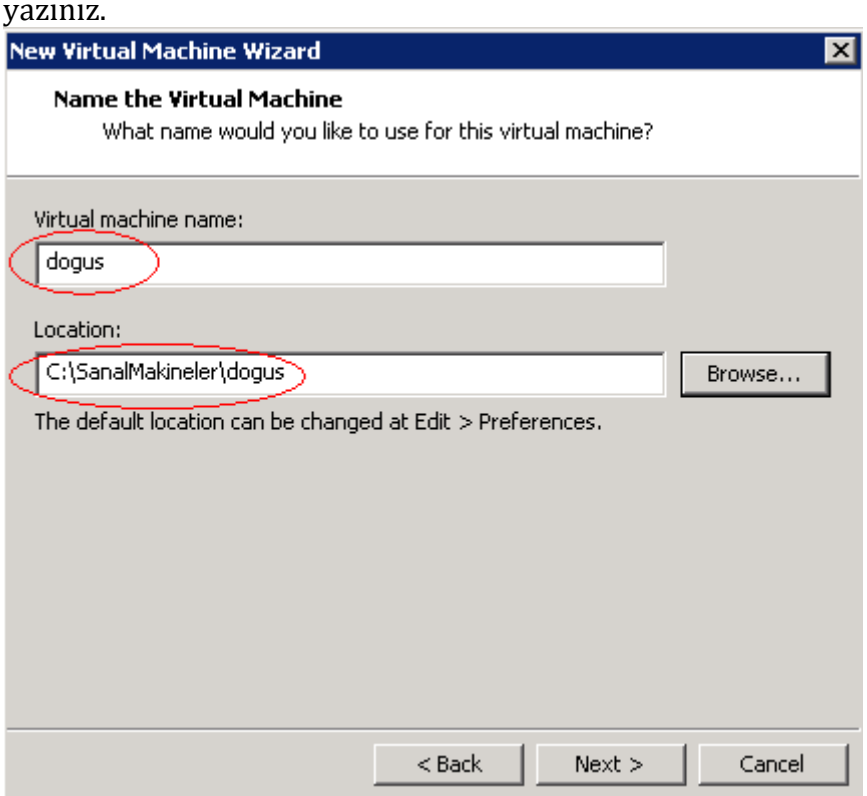
- Aşağıdaki pencerede **I will install the operating system later** seçeneğini seçiniz ve **Next** tuşuna basınız.

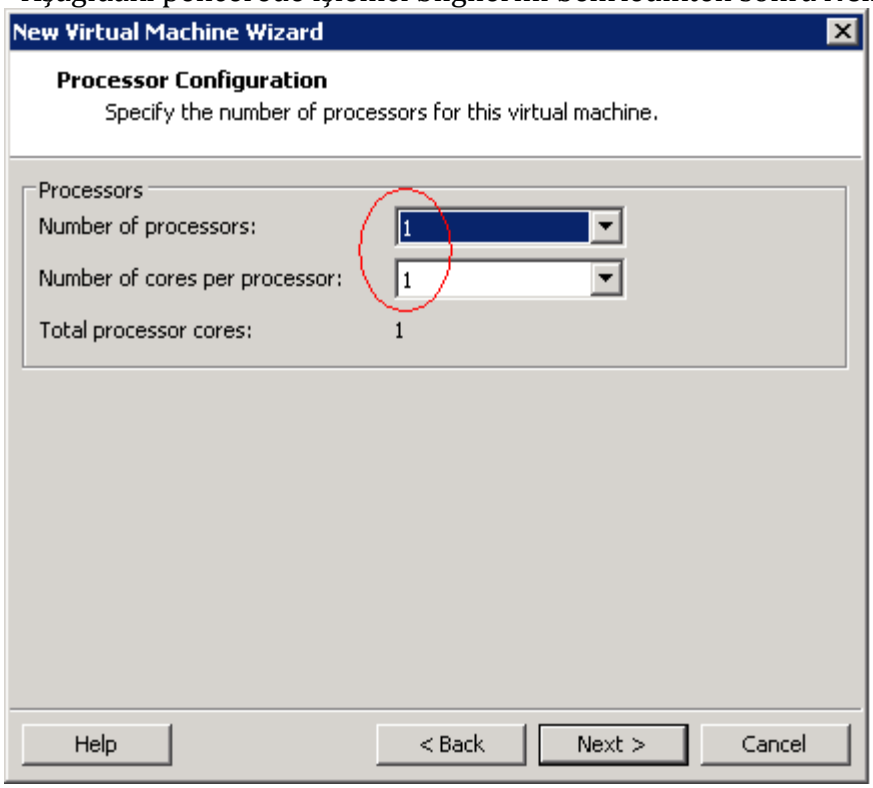
- Aşağıdaki pencerede işaretli işletim sistemi bilgilerini seçiniz ve **Next** tuşuna basınız.

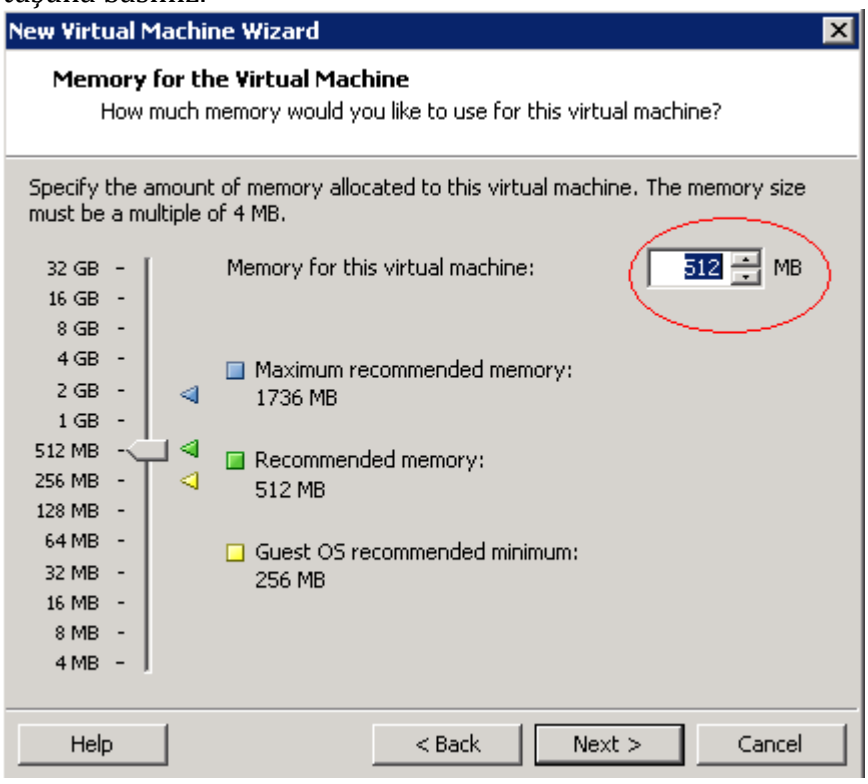
- **Virtual machine name** kısmına sunucu adını, **Location** kısmında sanal makinenin kurulacağı dizinin yolunu **Browse** seçeneği ile gösteriniz ve devamına sunucu adınız yazınız.

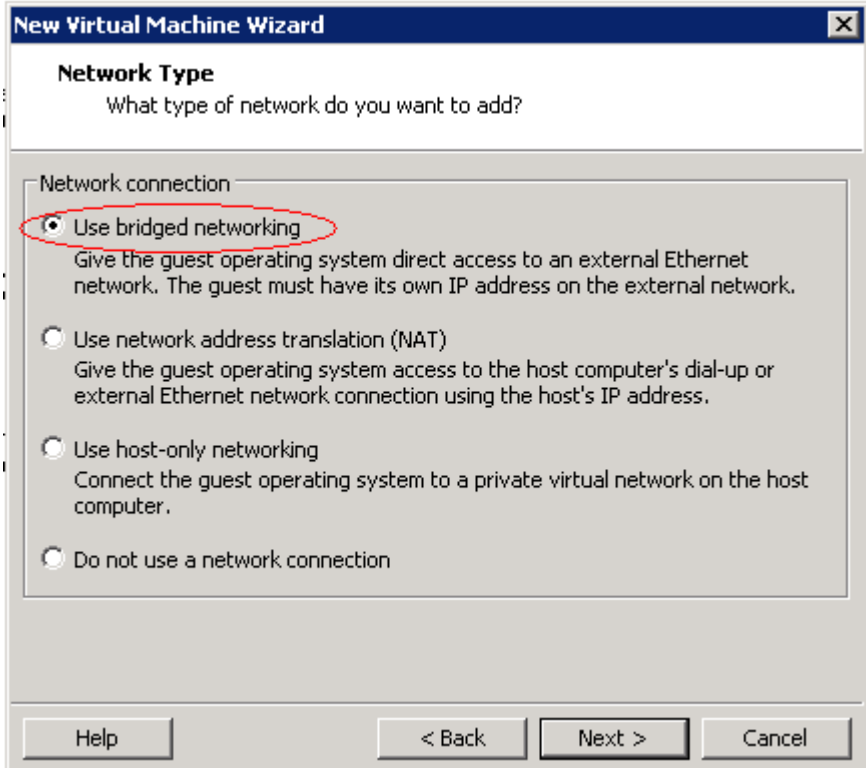
- Aşağıdaki pencerede işlemci bilgilerini belirledikten sonra **Next** tuşuna basınız.

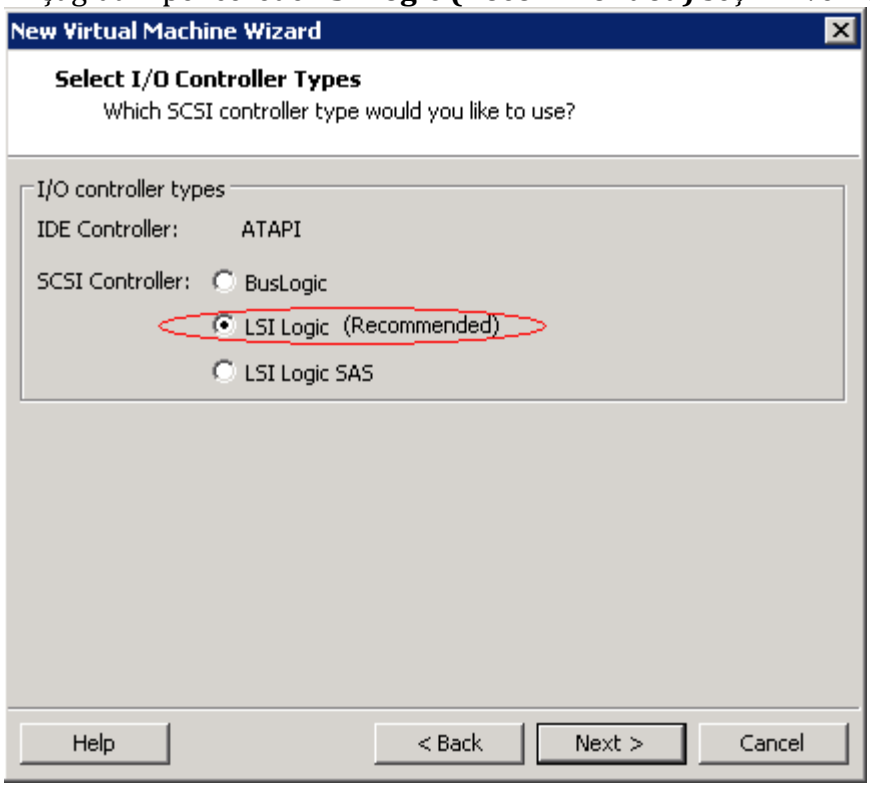
- Aşağıdaki pencerede sunucu için ne kadar hafıza kullanılacağını belirleyiniz ve **Next** tuşuna basınız.

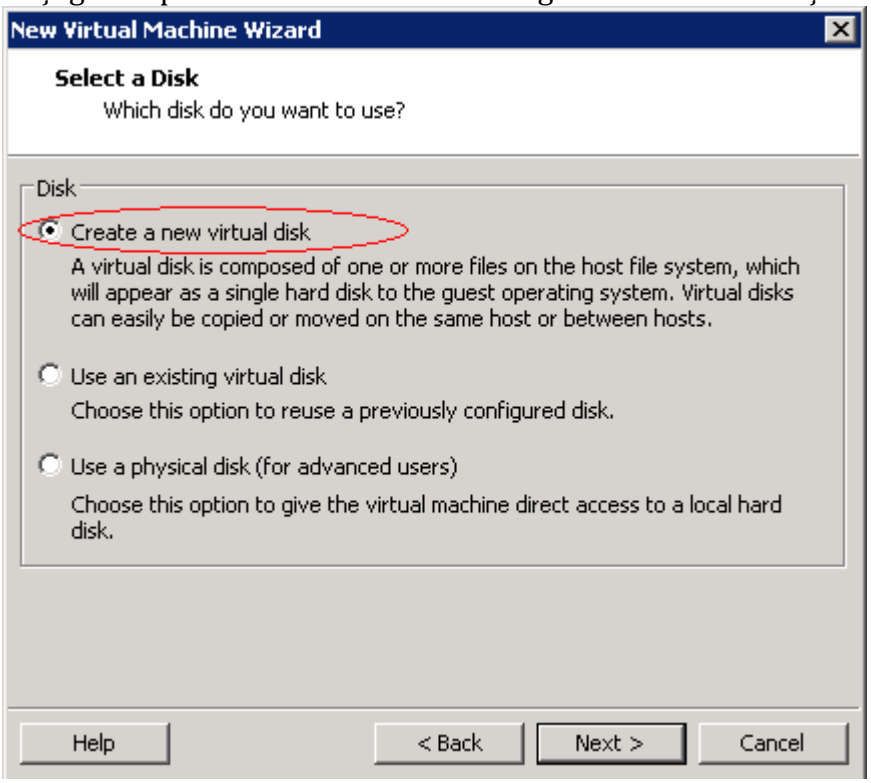
Aşağıdaki pencerede hangi tür bir ağ kullanacağınızı belirleyin ve **Next** tuşuna basın.

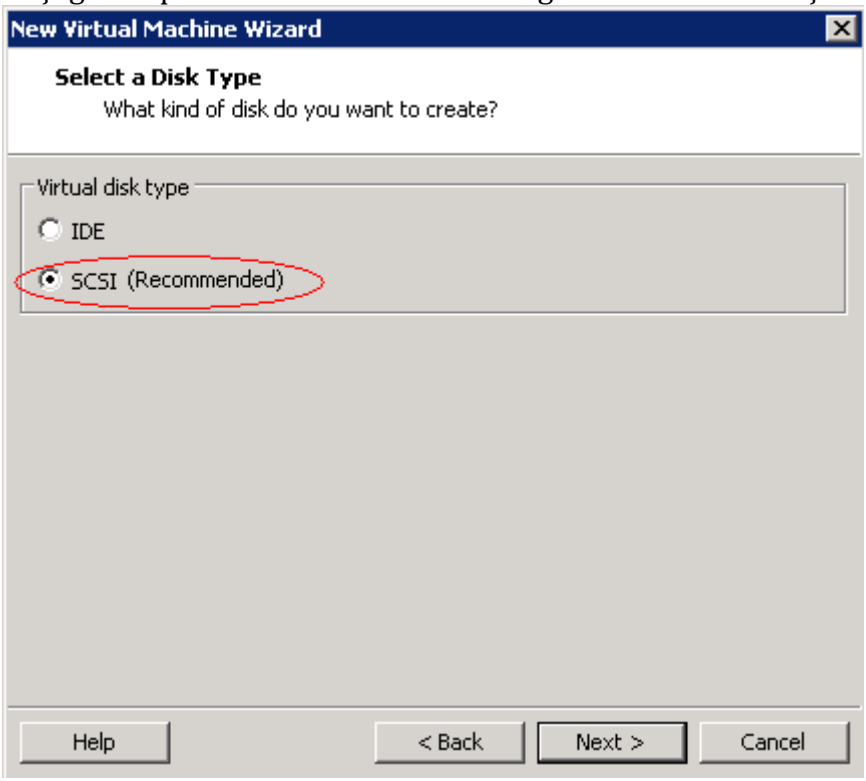
- Aşağıdaki pencerede **LSI Logic (Recommended)** seçiniz ve **Next** tuşuna basınız.

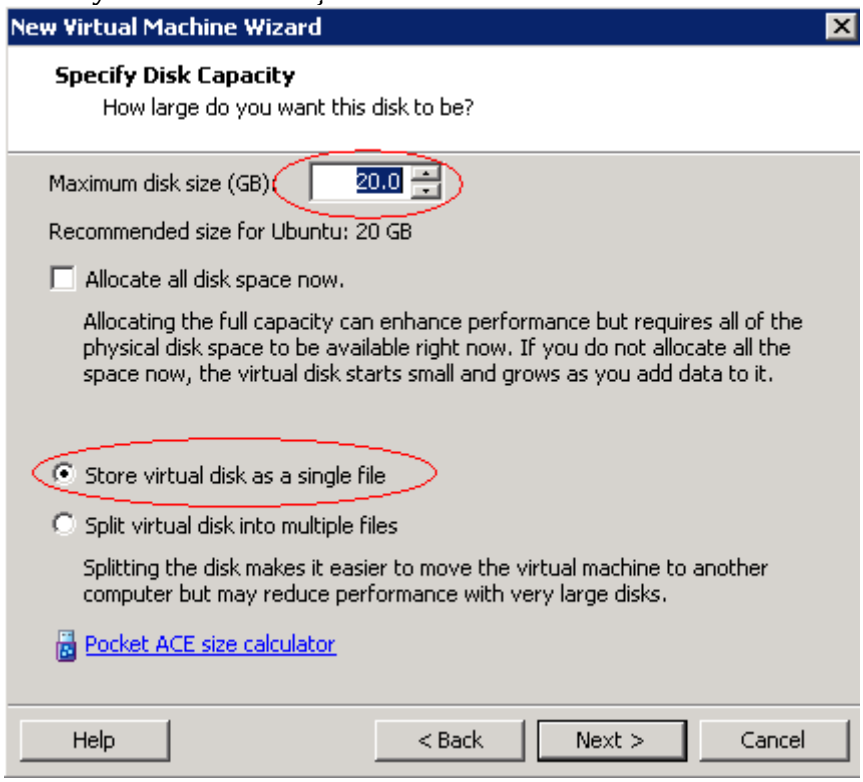
- Aşağıdaki pencerede kullanmak istediğiniz disk türünü seçiniz ve **Next** tuşuna basınız.

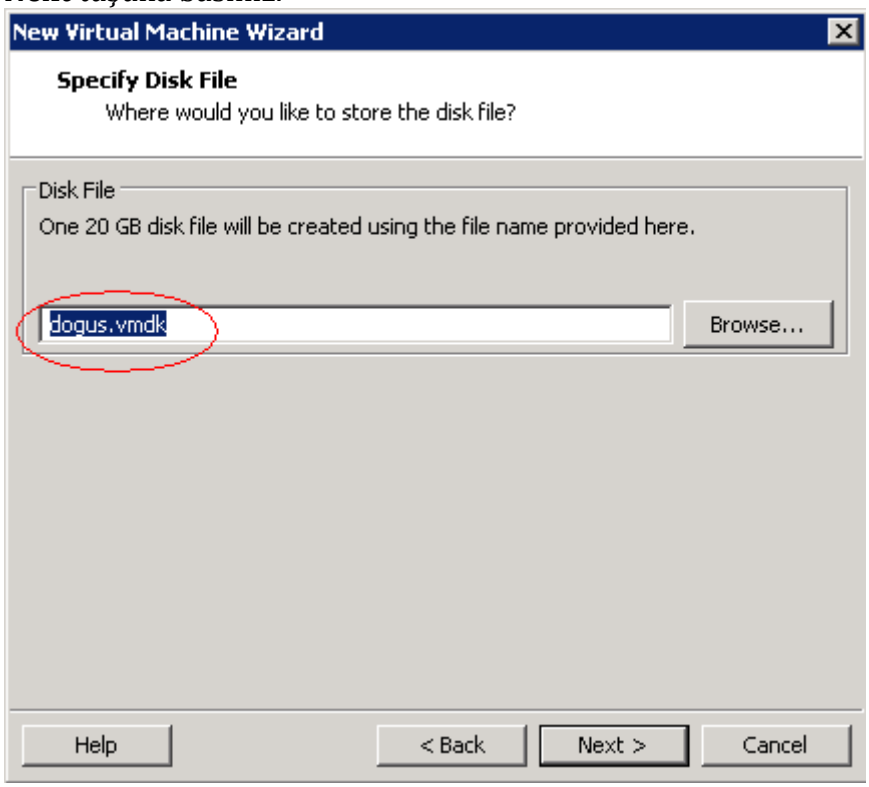
- Aşağıdaki pencerede kullanmak istediğiniz disk türünü seçiniz ve **Next** tuşuna basınız.

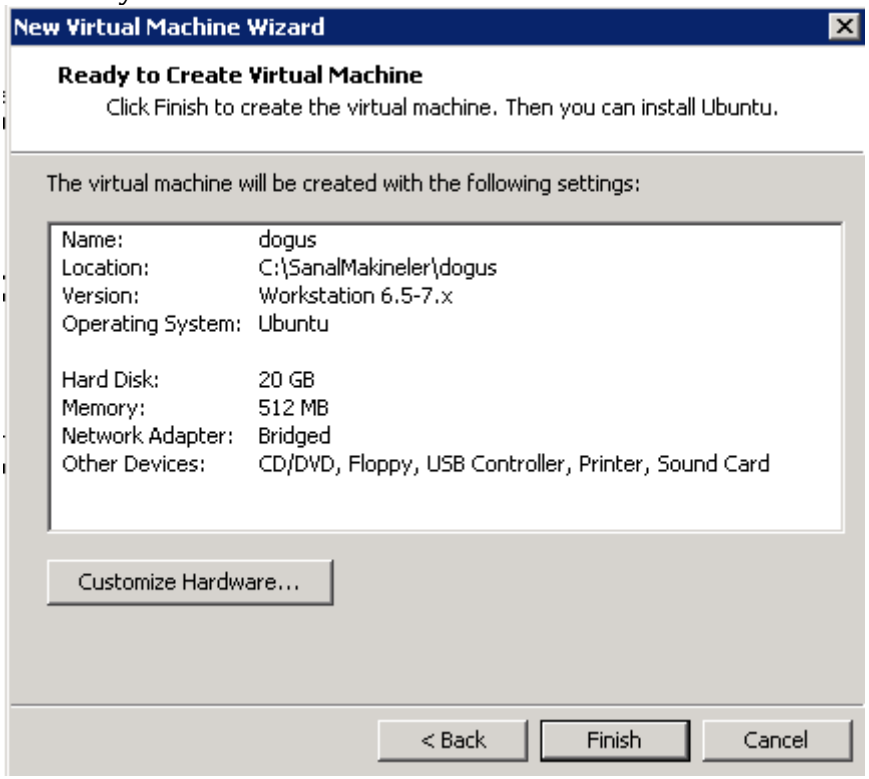
- Aşağıdaki pencerede **disk kapasitenizi** ve **depolama diskini** tek dosya olarak belirleyiniz ve **Next** tuşuna basınız.

- Sanal makinenizin nerede depolayacağı otomatik olarak gelecektir. Değiştirmeden **Next** tuşuna basınız.

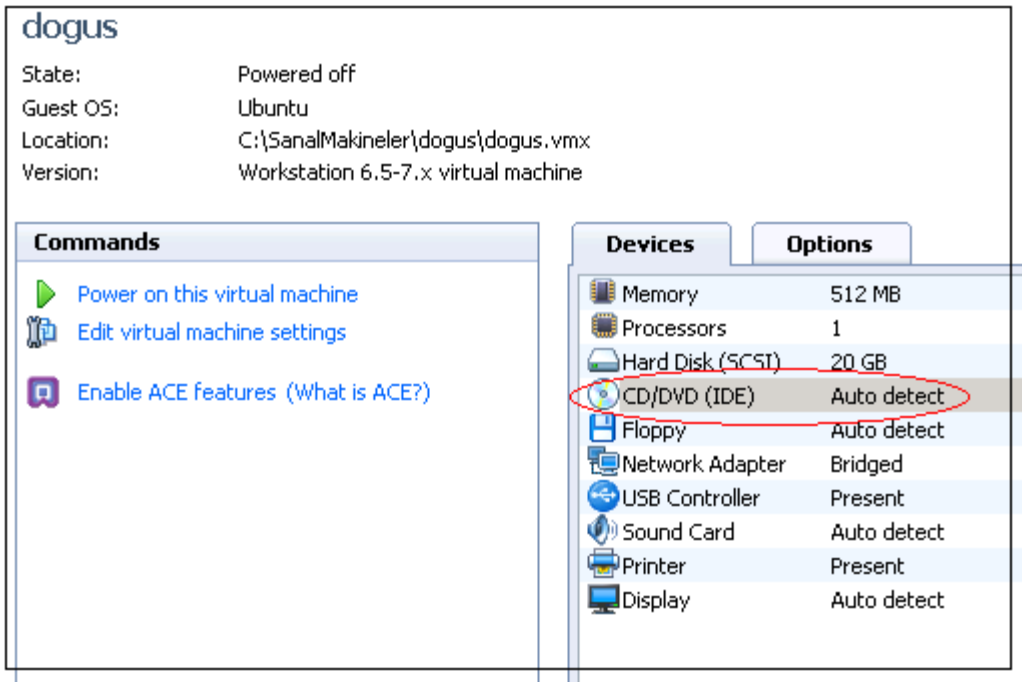

- Aşağıdaki pencerede belirlediğiniz sanal sunucu özelliklerini kontrol ediniz. Değişiklik yapacaksanız **Customize Hardware…** tuşuna basarak arzu ettiğiniz değişiklikleri yapabilirisiniz. Sorun yoksa **Finish** tuşuna basarak sunucu oluşturma sürecini tamamlayınız.

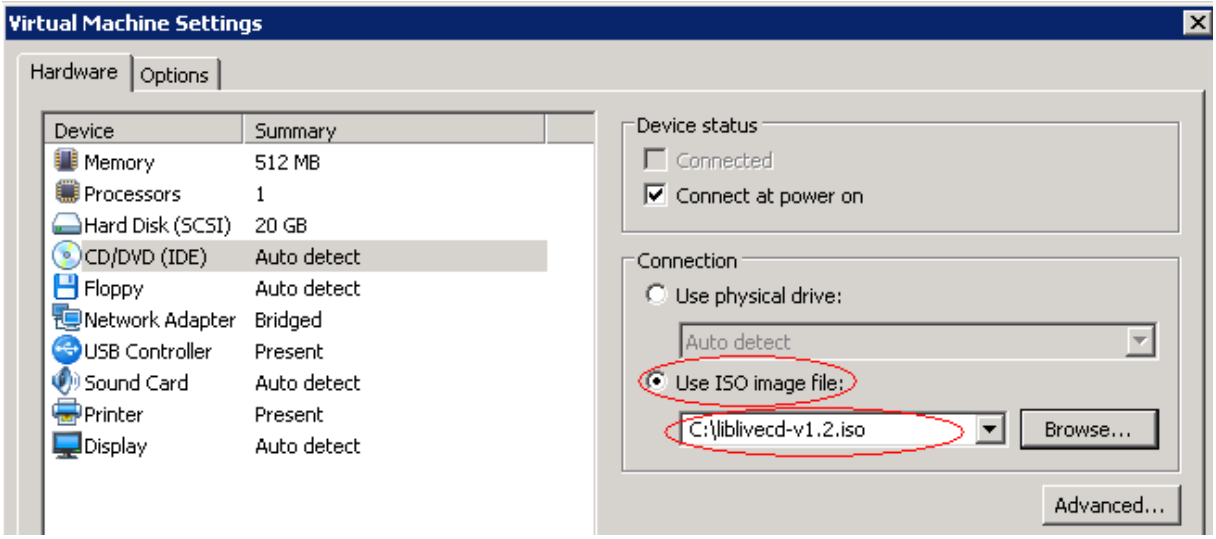

4) Ubuntu 12.04 İşletim Sistemi ve DSpace Kurulumu

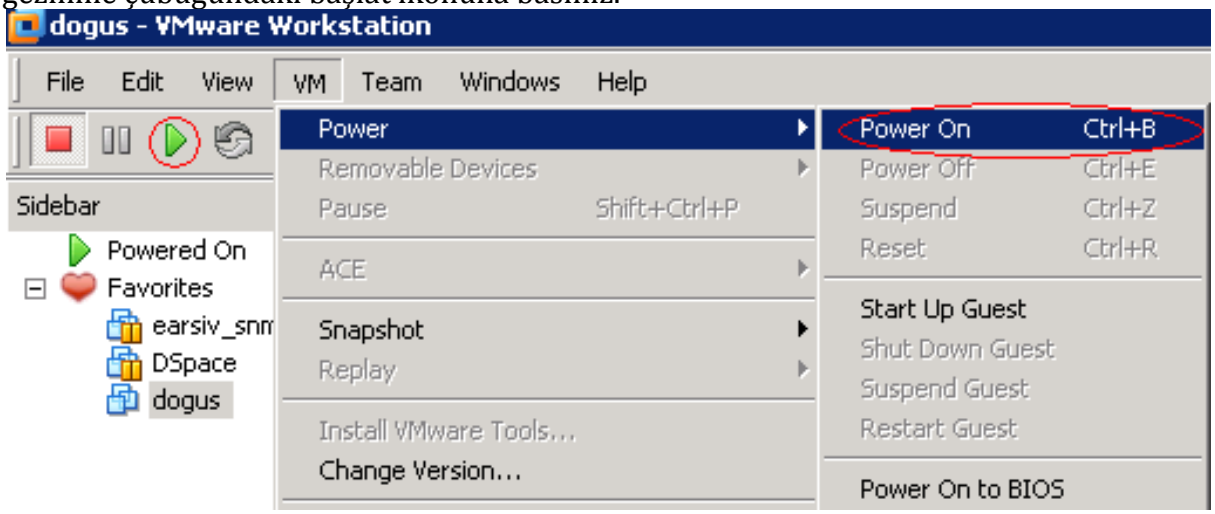
- VMware ekranında oluşturduğunuz sunucunun CD/DVD (IDE) kısmına çift tıklayınız.

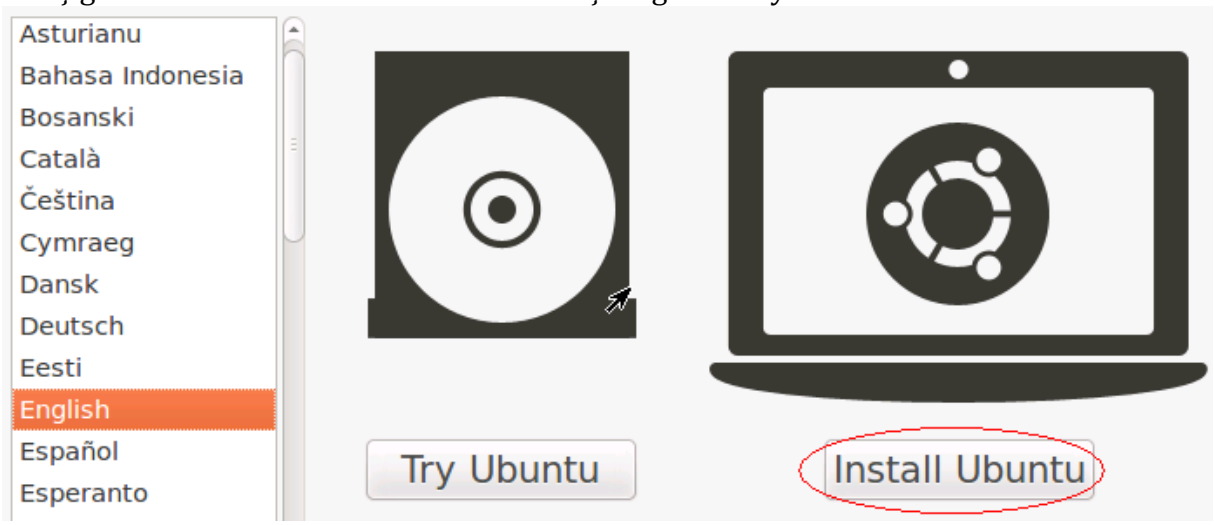
- Sanal sunucu ayarları penceresinde “Use ISO image file” seçeneğini seçiniz ve “Browse” turşu aracılığıyla “**DSpace 3.1 LiveCD.iso**” dosyasının yolunu göstererek “OK” tuşuna basınız.

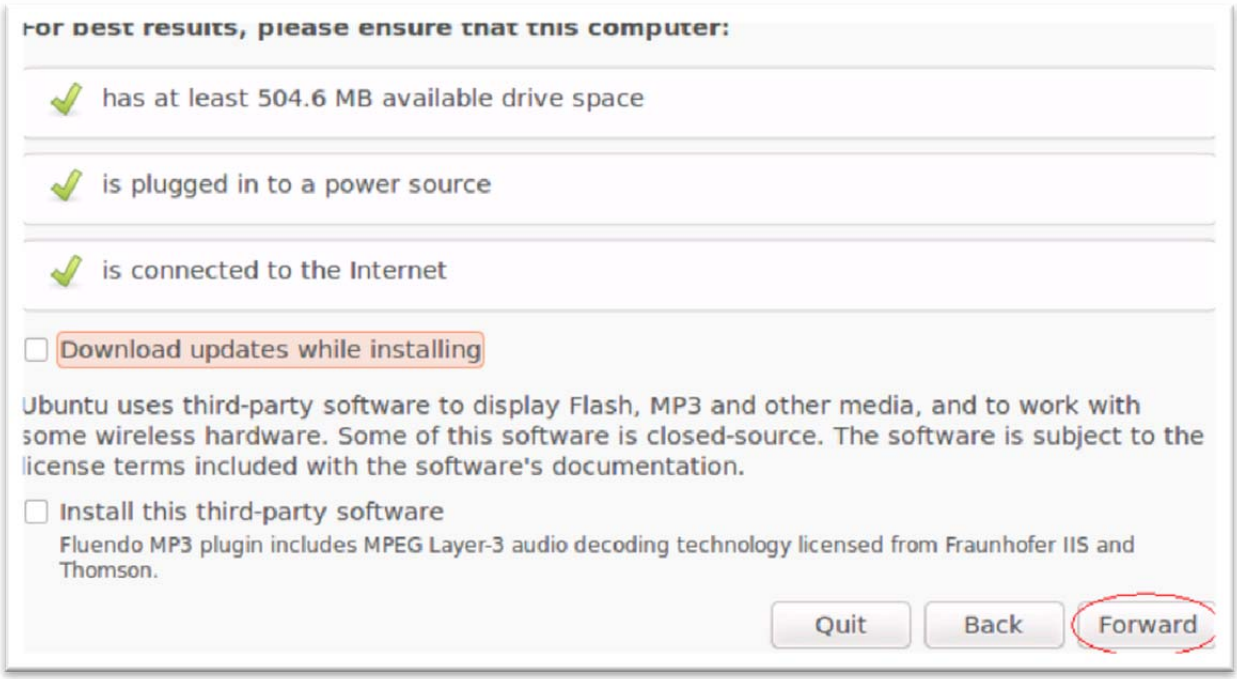
- Kurulumu başlatmak için menüden **VM >> Power >> Power On** yolunu izleyiniz veya gezinme çubuğundaki başlat ikonuna basınız.

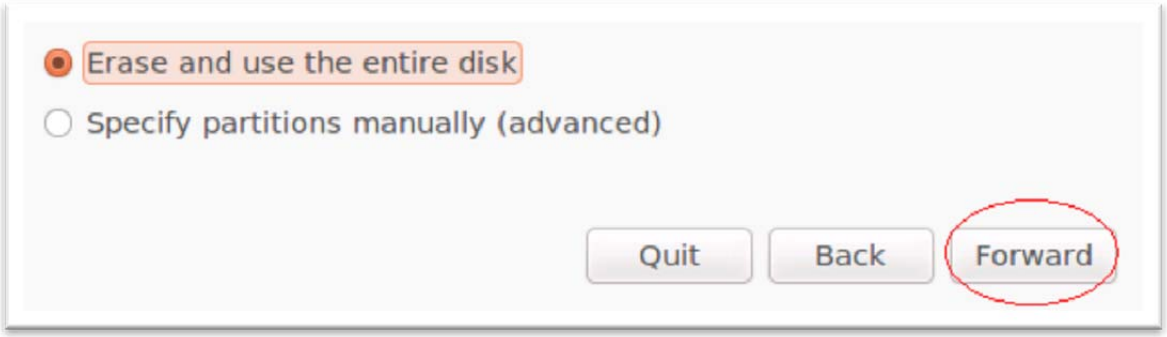
- Hoş geldiniz ekranında **Install Ubuntu** seçeneğini tıklayınız.

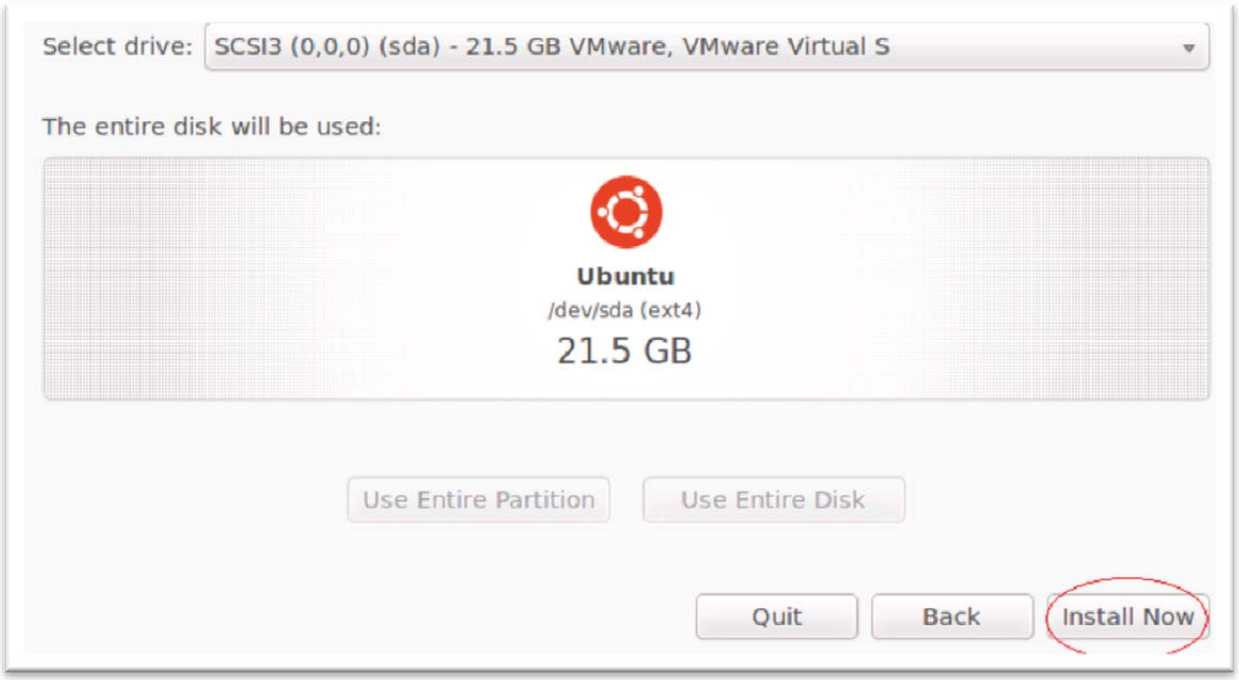
- Ayarları değiştirmeden **Forward** tuşuna basınız.

- Aşağıdaki pencerede seçili alanları işaretleyerek **Forward** tuşuna basınız.

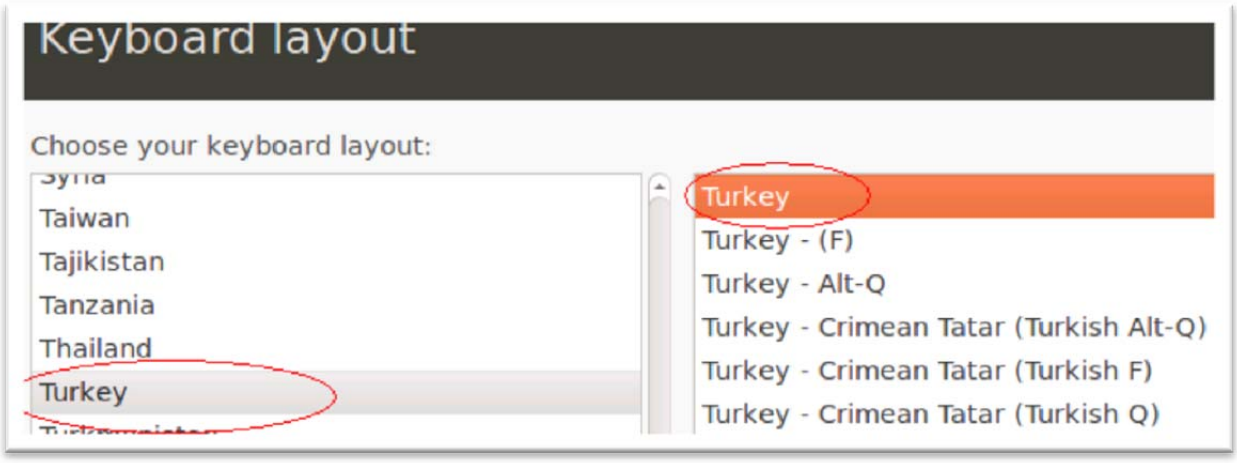
- Aşağıdaki pencerede **Install Now** tuşuna basarak kurulumu başlatınız.

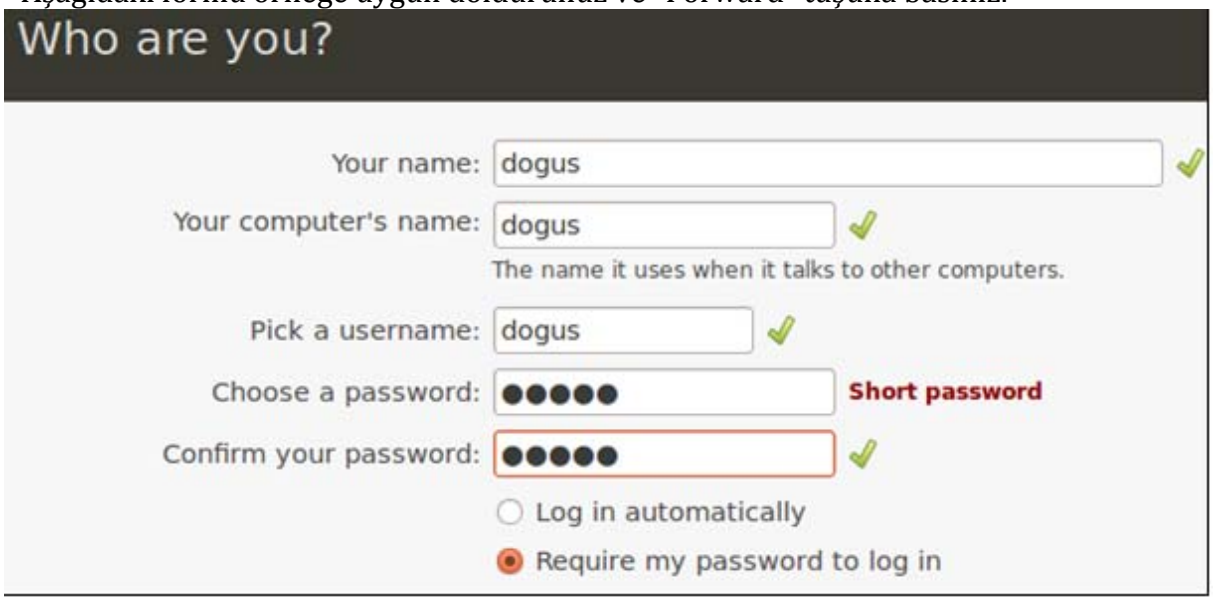
- Aşağıdaki ekran görüntüleninceye kadar bekleyiniz ve bulunduğunuz yeri işaretleyerek **Forward** tuşuna basınız.

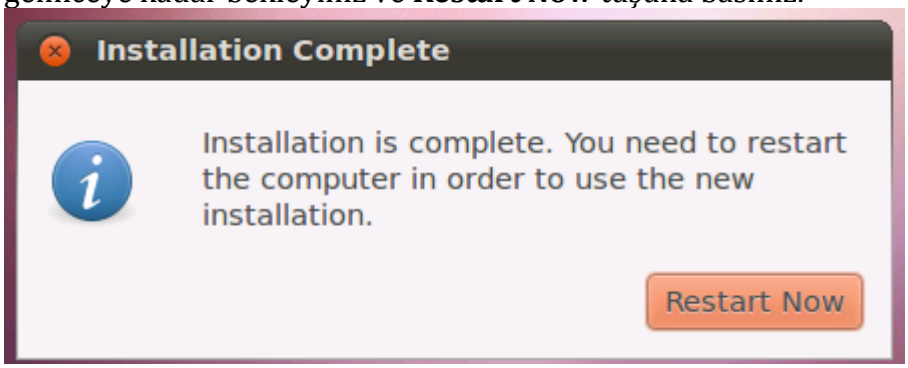
- Kullandığınız **klavye türünü** seçiniz ve **Forward** tuşuna basınız.

- Aşağıdaki formu örneğe uygun doldurunuz ve “Forward” tuşuna basınız.

- **Ubuntu 12.04 ve DSpace 3.1** kurulumunun tamamlandığını gösteren aşağıdaki uyarı gelinceye kadar bekleyiniz ve **Restart Now** tuşuna basınız.

- Aşağıdaki pencereden kurulumda belirlediğiniz şifre ile sunucuya giriş yapınız ve masa üstündeki **DSpace LiveCD Kullanım Kulanım Kılavuzu** dosyasını dikkatlice inceleyiniz.

5) DSpace'de Yönetici Hesabı Açma

Aşağıda görüntüsü verilen terminal ekranında iken;

- dspace@dspace:/ $ **sudo /dspace/bin/dspace create-administrator** (komutunu yazınız ve enter tuşuna basınız),
- E-posta adresinizi giriniz, (Ör.: **snmzclk@gmail.com**)
- İlk adınızı giriniz (Ör.: **Sonmez**),
- Soyadınızı giriniz (Ör.: **CELIK**),
- Sistemi kullanmak istediğiniz dili giriniz (Ör.: **tr**)
- Şifrenizi giriniz (Ör.: sifre123)
- Şifrenizi tekrar ediniz,
- "**y**" seçeneğini girerek onaylayınız.

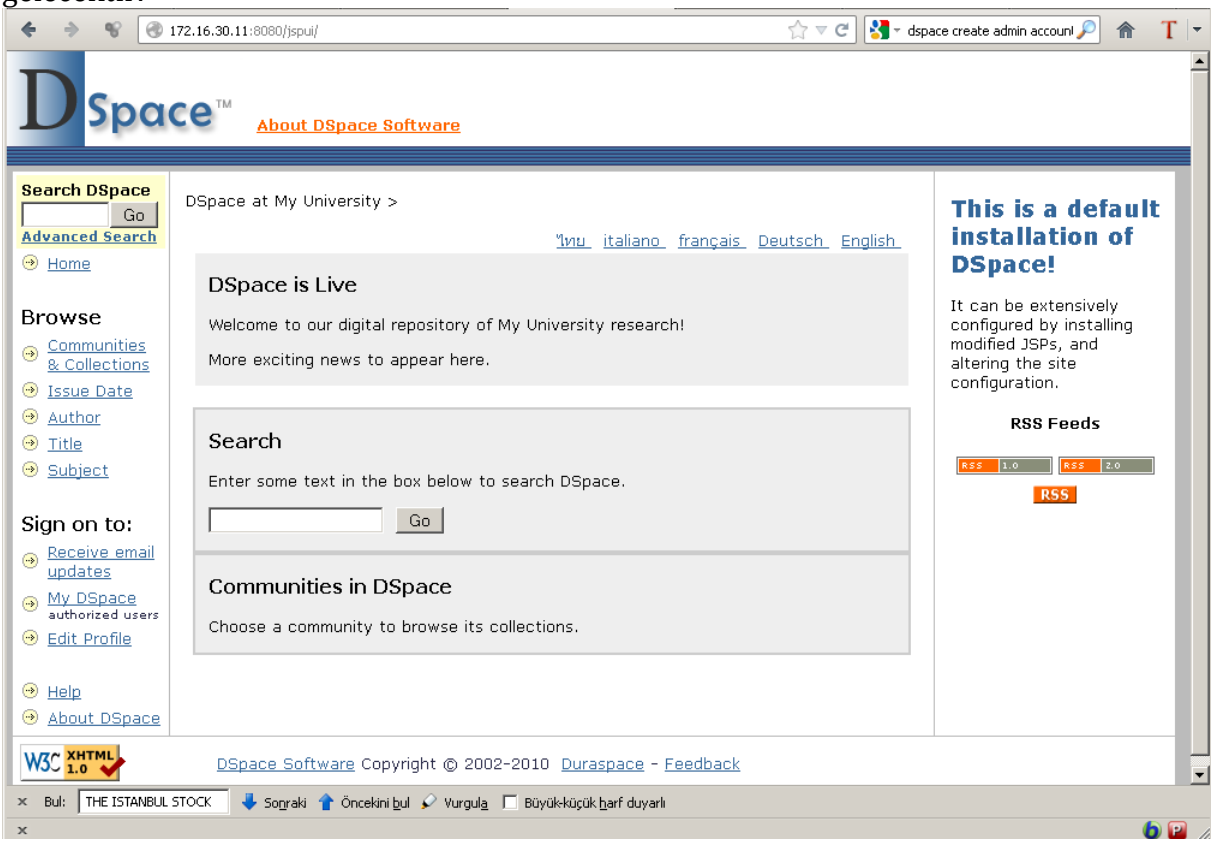
6) Web Arayüzü Adresinin Öğrenilmesi ve Görüntülenmesi

Not: Kurumsal dijital arşiviniz için bir Internet adresi belirlenmesi ve sabitlenmesi hususunda Bilgi İşlem Merkezi'nizden destek almanızda fayda var.

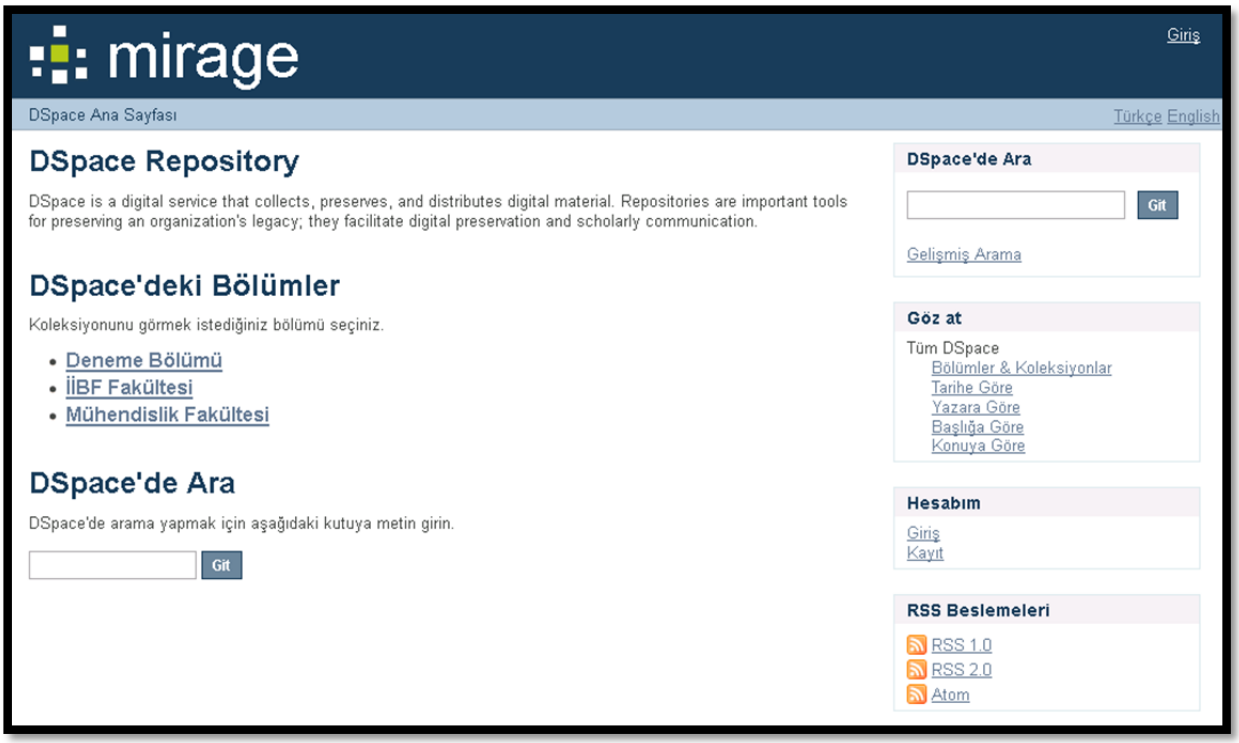
Terminal ekranında iken;

- dspace@dspace:/ $ **ifconfig** (yazarak enter tuşuna basınız)
- gelen detay ekranında **inet addr:** karşısındaki adresi not ediniz.
- Firefox veya Chrome'da yeni bir pencere açınız.
- **İnternet adresi**, **port numarası** ve **arayüz adını** yazınız (Ör: XMLUI arayüzü için http://172.16.30.1:8080/xmlui; JSPUI arayüzü için http://172.16.30.1:8080/jspui)

JSPUI arayüzünü kullanmayı tercih ettiyseniz aşağıdaki gibi bir arayüz karşınıza gelecektir.

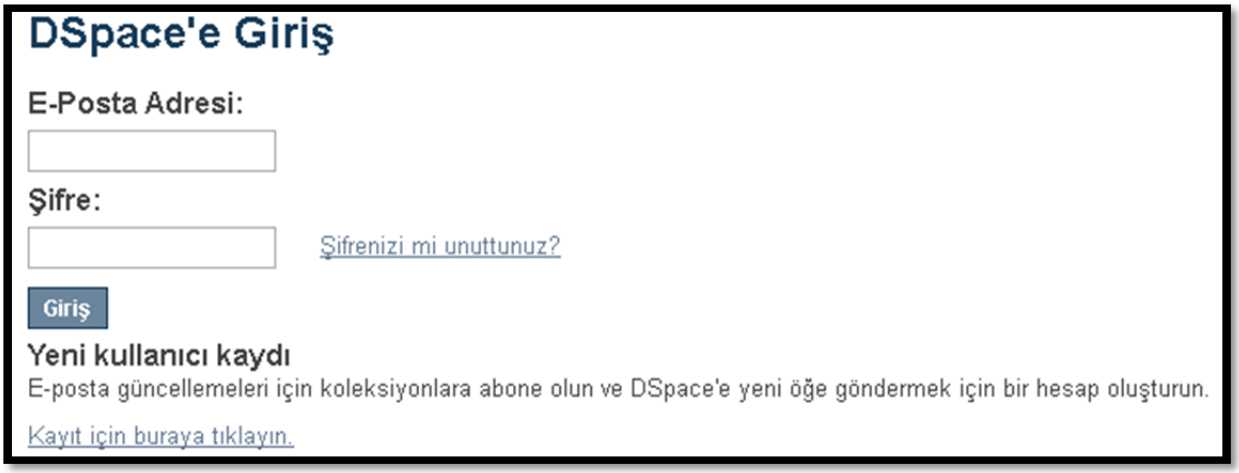
XMLUI arayüzünü kullanmayı tercih ettiyseniz aşağıdaki gibi bir arayüz karşınıza gelecektir.

7) Varsayılan Yönetici Şifresinin Değiştirilmesi

LiveCD ile yapılan kurulumda DSpace yöneticisi için hali hazırda açılan yönetici hesabına ait şifrenin değiştirilmesi gereklidir. Yapmanız gereken:

- DSpace Web arayüzüne giriş yapın,
- **Giriş / My DSpace** bağlantısına tıklayınız ve gelen pencerede,
- **dspace@livecd.org** kullanıcı adı ve **dspace** şifresi ile giriş yapınız,
- **Edit Profile** seçeneğini tıklayınız,
- Yeni şifrenizi giriniz ve onaylayınız.

8) dspace.cfg Konfigürasyon Dosyasında Yapılması Gereken Düzenleme

"... /dspace/config" yolunu takip ederek **dspace.cfg** dosyasını metin editörü ile açınız (Örneğin; **gedit** ile). **dspace.cfg** dosyasını gözden geçiriniz ve kurumunuza uygun düzenlemeleri yapınız. Örneğin:

- dspace.hostname = **localhost** (IP adresi: Ör.: 172.16.30.1)
- dspace.baseUrl = **http://localhost:8080** (Ör.: http:// 172.16.30.1:8080)
- dspace.url = **${dspace.baseUrl}/xmlui** (xmlui arayüzünü etkinleştirir)
- dspace.oai.url = **${dspace.baseUrl}/oai**
- dspace.name = **Arşivinizin Adı** (Türkçe karakter kullanmayınız. Ör. Dogus eArsiv)
- db.name = **postgres** (Hangi veri tabanının kullanılacağını belirtir)
- db.url = **jdbc:postgresql://localhost:5432/dspace** (veri tabanı bağlantı yolu)
- db.driver **= org.postgresql.Driver** (veri tabanı sürücüsü)
- db.username = **dspace** (Veri tabanı adı)
- db.password = **sifre** (Veri tabanı bağlantı şifresi)
- mail.server = **smtp.dogus.edu.tr**
- mail.from.address = **dspace@dogus.edu.tr**
- feedback.recipient = **dspace@dogus.edu.tr**
- mail.admin = **dspace@dogus.edu.tr**
- alert.recipient = **dspace@dogus.edu.tr**
- registration.notify = **dspace@dogus.edu.tr**
- default.language = **tr** (üst veri kaydı için sistem tarafından kullanılır)
- default.locale = **tr,en** (Webde dil seçeneğini aktif hale getirir)
- webui.supported.locales = **tr, en** (webde dil dosyalarını yönlendirir)

Bu değişiklikleri kaydettikten sonra terminal ekranından aşağıdaki komutu vererek sunucuyu yeniden başlatınız.

- **sudo su root** komutuyla **root** kullanıcısına geçiniz.
- **shutdown now –r** komutunu vererek sunucuyu yeniden başlatınız.

9) DSpace'de Gmail ile E-Posta Ayarları

Eğer DSpace ile Gmail kullanmak isityorsanız, dspace.cfg adlı konfigürasyon dosyasında aşağıdaki gibi düzenleme yapmalısınız:

.../dspace/config dizini altındaki dspace.cfg dosyasını metin editörü ile açın. Aşağıdaki satırları bulup gerekli düzenlemeyi yaptıktan sonra sunucuyu yeniden başlatın.

```
# SMTP mail server
mail.server=smtp.gmail.com

# SMTP mail server authentication username and password (if required)
mail.server.username = gmail_kullanci_adiniz@gmail.com
mail.server.password = gmail-şifreniz

# Pass extra settings to the Java mail library. Comma separated, equals sign between
# the key and the value.
mail.extraproperties = mail.smtp.socketFactory.port=465, \
   mail.smtp.socketFactory.class=javax.net.ssl.SSLSocketFactory, \
   mail.smtp.socketFactory.fallback=false
```

10) DSpace'de Arayüz Yapılandırma

DSpace'de JSPUI arayüzü için değişiklikler "…/dspace /webapps/ jspui/layout" yolu altındaki ilgili dosyalarda gerekli kodlama ve düzenleme yaparak gerçekleştirilir.

XMLUI arayüzündeki değişiklikler ise .../dspace/webapps/xmlui/themes/mirage/ yolu veya tercih edilen tema dizinini altındaki ilgili dosyalarda gerekli kodlama ve düzenlemeler yaparak gerçekleştirilir.

11) DSpace'de Anasayfa Haberlerini Düzenleme

JSPUI Web arayüzünde haber düzenlemesi için web arayüzünden yönetici hesabıyla giriş yapınız. **Administrator >> Edit News >> Sidebar News** seçeneklerini sırasıyla tıklayınız ve açılan kutuda arzu ettiğiniz değişiklikleri html olarak kodlayınız. Bu düzenlemeleri "…dspace/config/" yolu altındaki "**news-top.html**" ve "**news-side.html**" dosyalarını metin editörü ile açarak da yapabilirsiniz.

XMLUI arayüzünde haber düzenlemesi için "…dspace/config/" yolu altındaki "**news-xmlui.xml**" dosyasını metin editörü ile açıp arzu ettiğiniz değişiklikleri yapabilirsiniz.

12) Kurumsal Arşiv Politikası Oluşturma

Aşağıda başlıkları verilen maddelere göre kurumsal politikanızı oluşturunuz ve bu politikayı web arayüzünde kenar çubuğuna ekleyiniz. Politikanızı hazırlarken başka kurumların politikalarından destek alabilirsiniz.

- Gerekçe
- Bağlam
- Amaçlar
- Uygulanma
- Kapsam
- İlkeler
    - Depolama
    - Açık Erişim
    - Lisanslama
    - Çok Yazarlı Çalışmaların Depolaması
- Tanımlar
- İvedi Depolama
- Açık Erişim
- Kişisel Arşivleme
- Akademik Çalışmalar

13) Kurumsal Arşiv Rehberi Oluşturma

Aşağıdaki başlıklara göre bir kurumsal arşiv rehberi oluşturunuz. Bu rehber yardım dosyalarının dışında üyelere ve kullanıcılara vermek istediğiniz bilgileri içermelidir. Bu rehberi web arayüzünde kenar çubuğuna ekleyiniz.

- Giriş
- Kurumsal Arşiv Nedir?
- Kurumsal Arşiv'in Amacı Nedir?
- Kurumsal Arşiv Ne İşe Yarar?
- Kurumsal Arşiv'in Yararları Nelerdir?
- Kurumsal Arşiv'in İlkeleri Nelerdir?
- Üstveri ve DSpace Yazılımı
- Telif Hakları
- Kurumsal Arşiv'de İş Akışı
- Kurumsal Arşiv'e Gönderi/Kayıt Yapmak Zorunlu mu?
- Kurumsal Arşiv Nasıl Kullanılır?
- Kurumsal Arşiv'e Nasıl Üye Olunur?
- Kurumsal Arşiv'e Kimler Gönderi/Kayıt Girebilir?
- Kurumsal Arşiv'e Neler Kaydedilir?
- Kurumsal Arşiv'e Nasıl Gönderi/Kayıt Yapılır?
- Sonuç

14) DSpace'de Bölüm ve Alt Bölüm Oluşturma

Üst Düzey Bölüm Oluşturma

- Yönetici hesabı ile Web arayüzünden DSpace'e giriş yapınız,
- **Bağlam → Bölüm Oluştur** başlığını tıklayınız,
- Aşağıda örneği verilen formu doldurunuz ve **Oluştur** butonuna basınız.

İkinci Düzey Bölüm Oluşturma

- **Göz at →Bölümler & Koleksiyonlar** başlığını tıklayınız,
- Alt bölüm oluşturacağınız Bölüm Başlığına tıklayınız,
- **Bağlam → Alt-Bölüm Oluştur** seçeneğini tıklayınız,
- Aşağıda örneği verilen formu doldurunuz ve **Oluştur** butonuna basınız.

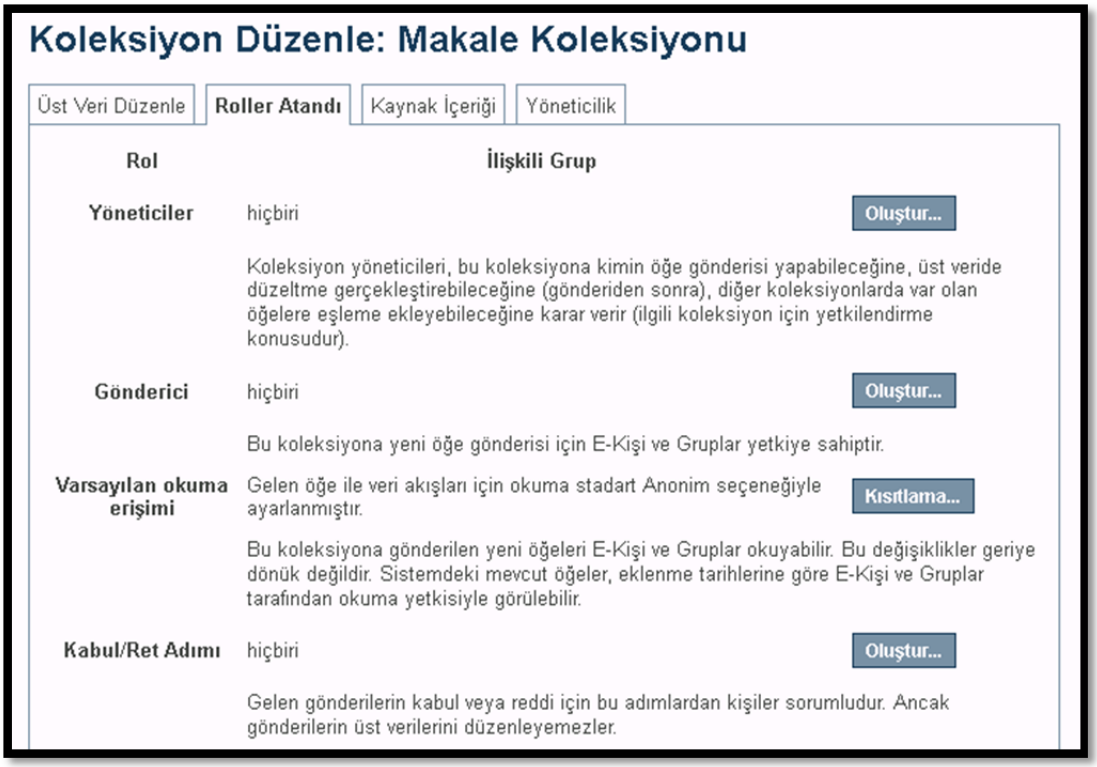
Daha fazla alt bölüm oluşturmak istiyorsanız Alt Bölüm oluşturma talimatını takip ediniz.

15) DSpace'de Koleksiyon Oluşturma

- **Bölümler & Koleksiyonlar** başlığını tıklayınız,
- Koleksiyon oluşturacağınız **Alt Bölüm Başlığı**'nı tıklayınız.
- **Bağlam →Koleksiyon Oluştur** seçeneğini tıklayınız,
- Koleksiyon için aşağıda örneği verilen üst veri formunu doldurunuz,

- Aşağıdaki pencerede sizin için uygun seçenekleri oluşturunuz ver kaydediniz.

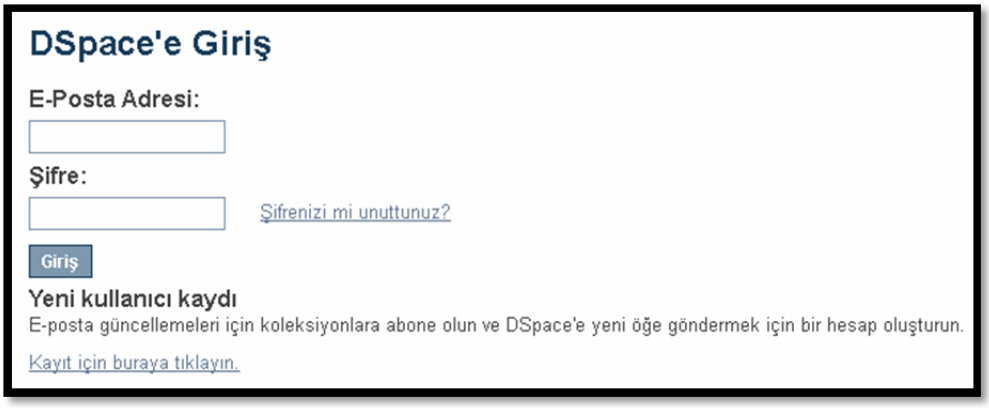
16) DSpace Kurumsal Arşiv Eğitimleri

Bu aşamaya gelinceye kadar sunucu kurulumu, DSpace kurulumu ve yapılandırması, Kurumsal Arşiv Politikası Yazma, Kurumsal Arşiv Rehberi hazırlama gibi birçok aşamayı geride bıraktık. Eğitimlerde bize yardımcı olması için öncelikle varsa kütüphanenin dokümanlarını Kurumsal Arşive (KA) kaydetmek gerekir. Öte yandan eğitim sürecinde örnek teşkil etmesi bakımından birkaç tanınmış akademisyenle işbirliğine giderek yayınlarını koordineli olarak KA kaydedin. Kendinizi hazır hissettiğiniz zaman sistemin tanıtımı ve eğitim sürecini başlatın. Eğitimlerde hazırlayacağınız rehber size yol gösterici olacaktır.

17) DSpace'de Üye Kaydı

DSpace sisteminde üye kaydı açmak için iki yol vardır. Üye kaydını sistem yöneticisi kendisi açabileceği gibi üye olmak isteyen kişi kendisi de açabilir. En ideali kişinin kendi üye kaydını açmasıdır. Bir kişinin DSpace'e üyelik işlemleri için yapması gereken işlem adımları şu şekildedir:

- DSpace ana sayfasına giriş yapınız.
- **Giriş** bağlantısına tıklayınız.
- **DSpace'im** linkini tıklayınız.

- **DSpace'de Oturum Açma** ekranında **Kaydolmak için tıklayın** linkini seçiniz.
- **E-posta Adresi** kutusuna geçerli e-posta adresinizi giriniz ve **Kayıt** tuşuna basınız.

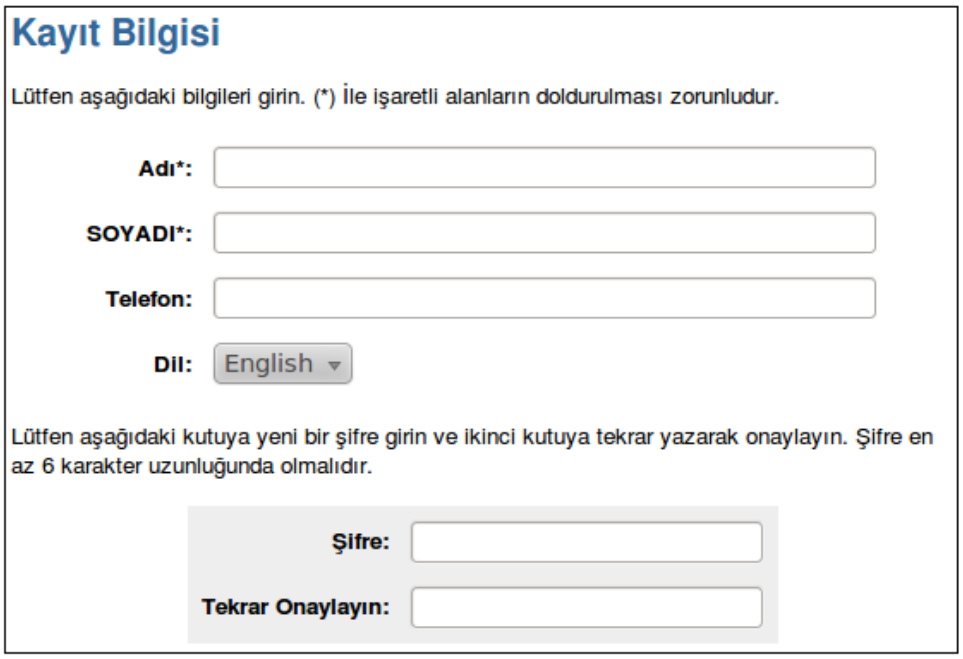

- **Onay e-Postası Gönderildi** uyarısını alana kadar bekleyiniz.
- E-posta kutunuza dönünüz.

- DSpace tarafından gönderilen e-posta içindeki linke tıklayınız (Junk postalara düşme ihtimalni de unutmayınız).

- Açılan sayfadaki formu doldurunuz ve sisteme girişte kullanmak istediğiniz şifreyi iki kere yazarak **Kayıt** butonuna basınız.

Bu işlemin ardından sisteme kullanıcı olarak giriş yapabilirsiniz, koleksiyonlara üye olabilirsiniz ancak koleksiyonlara gönderi yapamazsınız. Herhangi bir koleksiyona gönderi yapabilmek için sistem yetkilisine başvurarak yetki talebinde bulunmalısınız. Sistem yöneticisinin yetkilendirmesinin ardından, yetkilendirildiğiniz koleksiyon/ koleksiyonlara gönderi yapabilirisiniz.

18) Koleksiyonda Yeni Üye Yetkilendirilme

- Yönetici hesabı ile DSpace'e Web arayüzüne giriş yapınız,
- **Bölümler & Koleksiyonlar** başlığını tıklayınız,
- Yetkilendirme yapacağınız koleksiyon başlığını tıklayınız,
- **Koleksiyon Düzenle** seçeneğini tıklayınız,
- **Roller Atandı** sekmesine geçiniz,
- **Yetkilendirme politikalarını doğrudan düzenle** linkini tıklayınız.

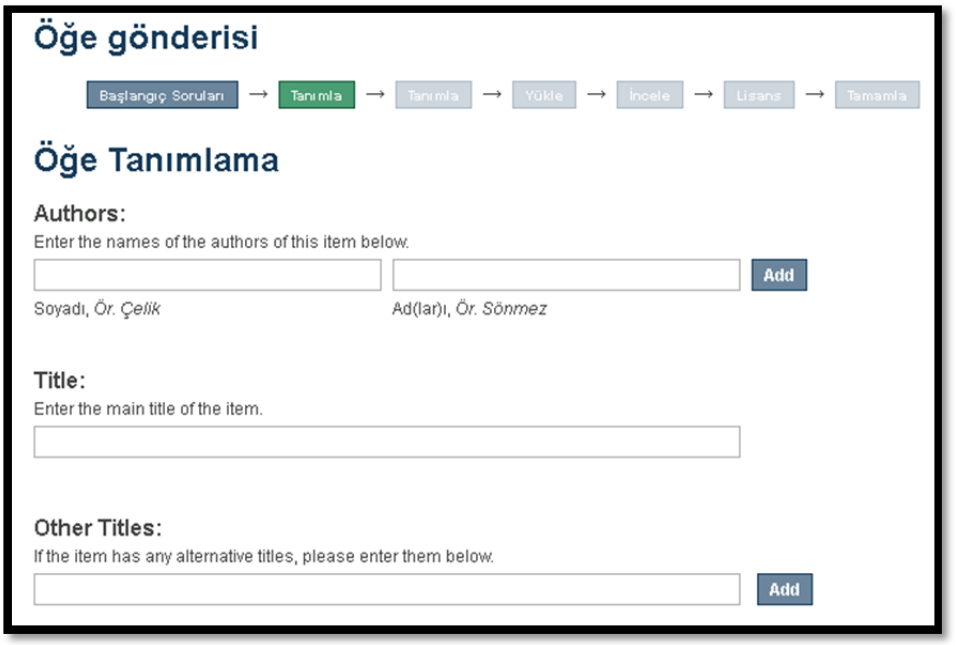
- COLLECTION_#_SUBMIT [Düzelt] kısmında, **Düzelt** seçeneğini tıklayınız.
- **eKişi…** kısmında yetki vermek istediğiniz kişiyi **eKişi Seç…** seçeneğini kullanarak ekleyiniz,
- **Kaydet/Güncelle** butonu aracılığıyla eklediginiz kişiyi aktif hale getiriniz.

19) Koleksiyona Gönderi ve Gönderi Adımları

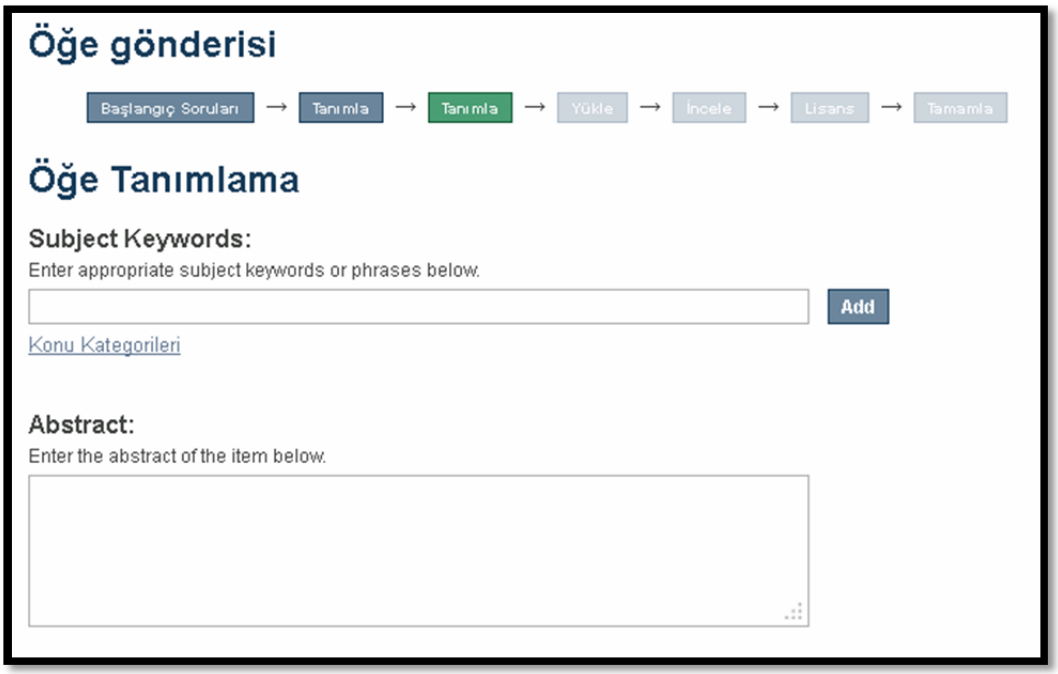
Kullanıcı hesabı ile DSpace'e Web arayüzüne giriş yaptıktan sonra sırasıyla;
- Gönderi yapmak istediğiniz **Bölüm Başlığını** tıklayınız,
- Gönderi yapacağınız **Alt-Bölüm Başlığını** tıklayınız,
- Gönderi yapacağınız **Koleksiyon Başlığını** tıklayınız,
- **Bu koleksiyona yeni bir öğe gönder** seçeneğini tıklayınız,
- İlk adımda gönderi için aşağıdaki özelliklerden uygun olanını seçiniz,

- Gönderi üst verisini aşağıdaki forma giriniz ve **Sonraki>** butonuna basınız,

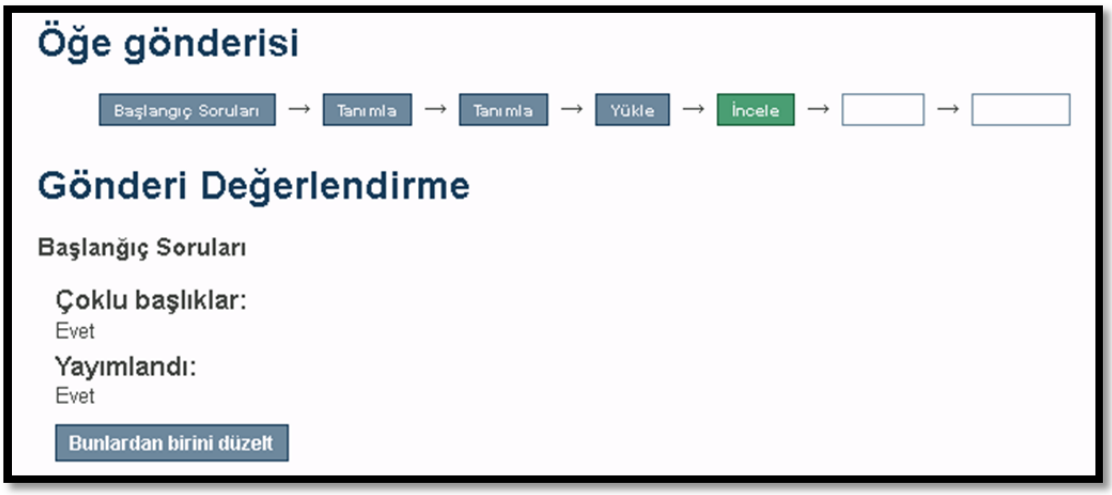
- Üçüncü adımda gönderinin anhtar kelimelerini, özetini, destekçilerini ve açıklamasını aşağıdaki forma girerek **Sonraki>** butonuna basınız.

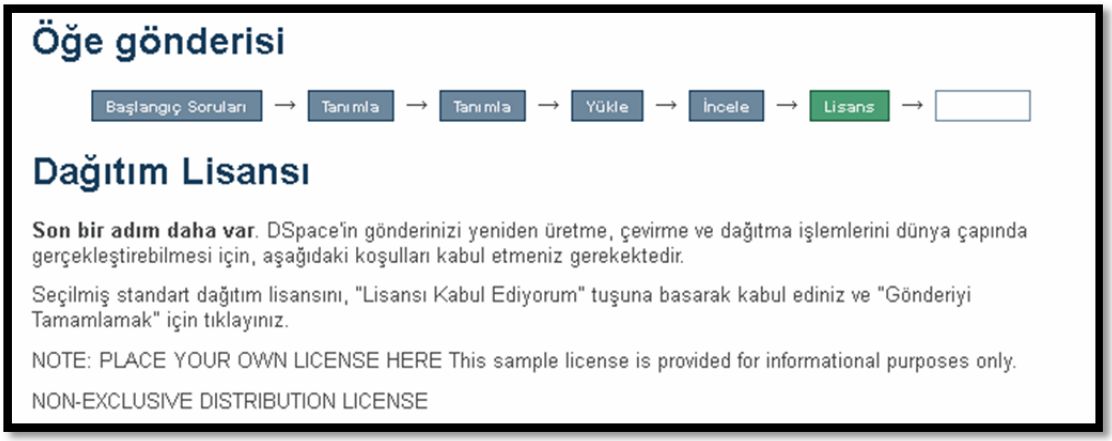
- Dördüncü adımda gönderi dosyasını **Gözat...** butonu aracılığıyla yükleyerek **Sonraki>** butonuna basınız.

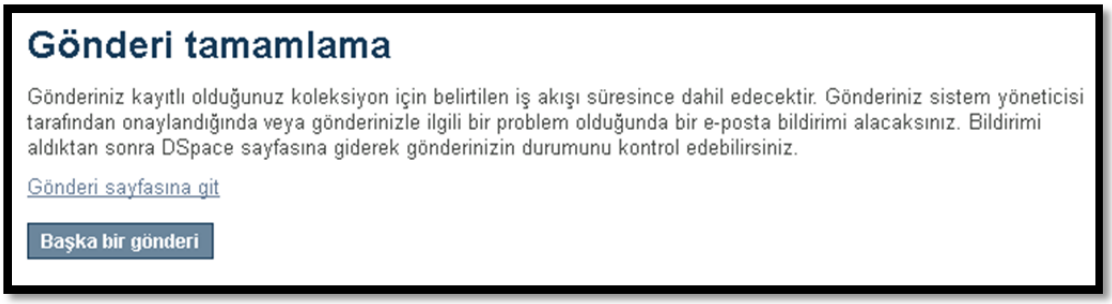
- Beşinci adımda, bu aşamaya kadar girmiş olduğunuz veriler bir liste halinde size sunulacaktır. Kontrol ediniz ve olası düzeltmelerinizi **Bunlardan Birini Düzelt** seçeneği ile yapınız ve **Sonraki>** butonuna tıklayarak bir sonraki adıma geçiniz.

- Altıncı adımda lisans bilgisini gözden geçiriniz ve **Lisansı Kabul Ediyorum** seçeneğini tıklayarak bir sonraki adımına geçiniz.

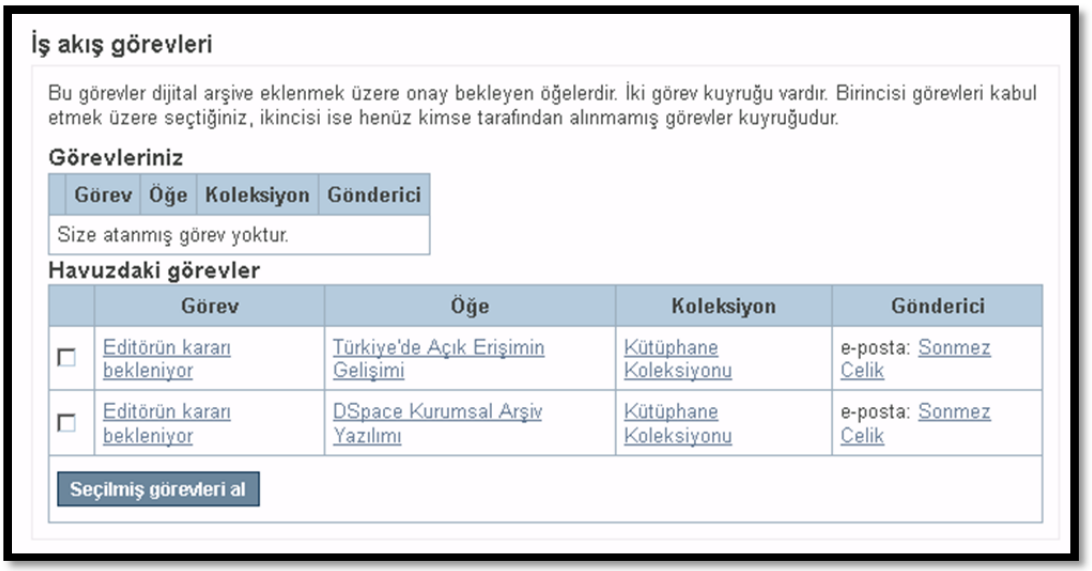
- Yedinci ve son adımda gönderiyi tamamladığınıza dair bilgi verir ve aynı koleksiyona başka bir gönderi yapıp yapmayacağınızı sorar.

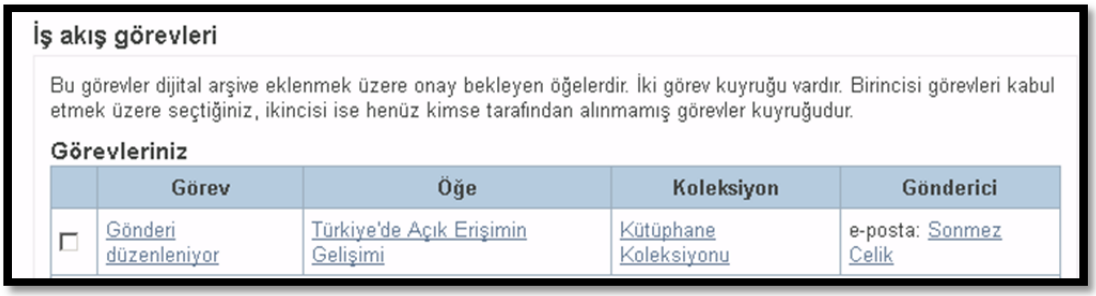
20) Gönderi Kontrolü ve Yayımlama

Üyeler tarafından yapılan gönderiler DSpace'de Gönderi Havuzunda birikir. Buradaki gönderilerin yayımlanabilmesi için kurumsal arşiv yetkilisi/yetkililerinin kontrol ve yayım için onayını bekler. Kontrol ve yayımlama süreci aşağıdaki gibi yapılır:

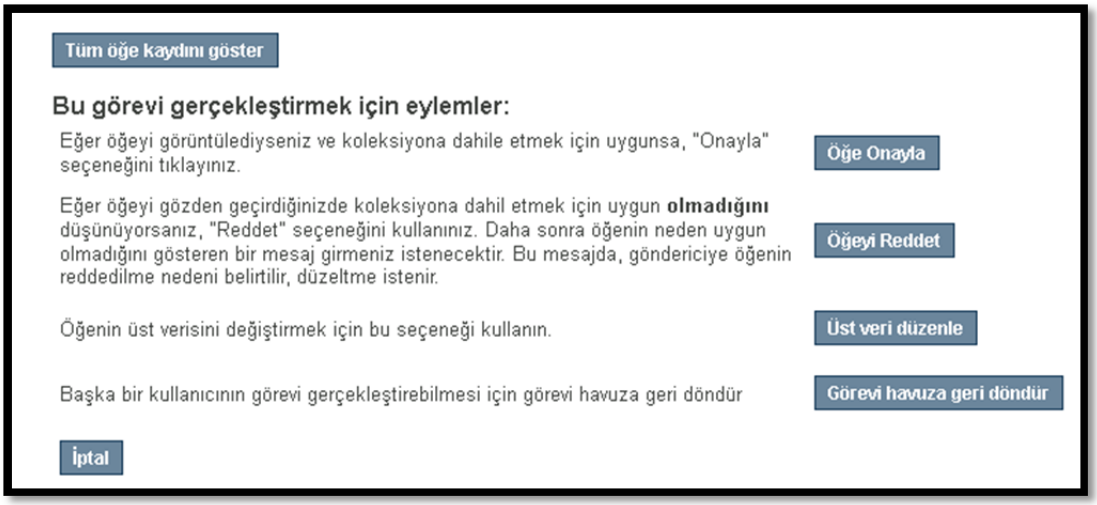
- **Hesabım → Gönderiler** başlığını tıklayarak **Havuzdaki Görevler**'i listeleyiniz.

- Kontrol etmek istediğiniz gönderiyi seçiniz ve **Seçilmiş Görev Al** butonuna tıklayınız.

- **Öğe Başlığına** tıklayarak gönderi detayını kontrol ediniz.
- **Aşağıdaki** seçeneklerden uygun olanını seçerek iş akış sürecine devam ediniz.

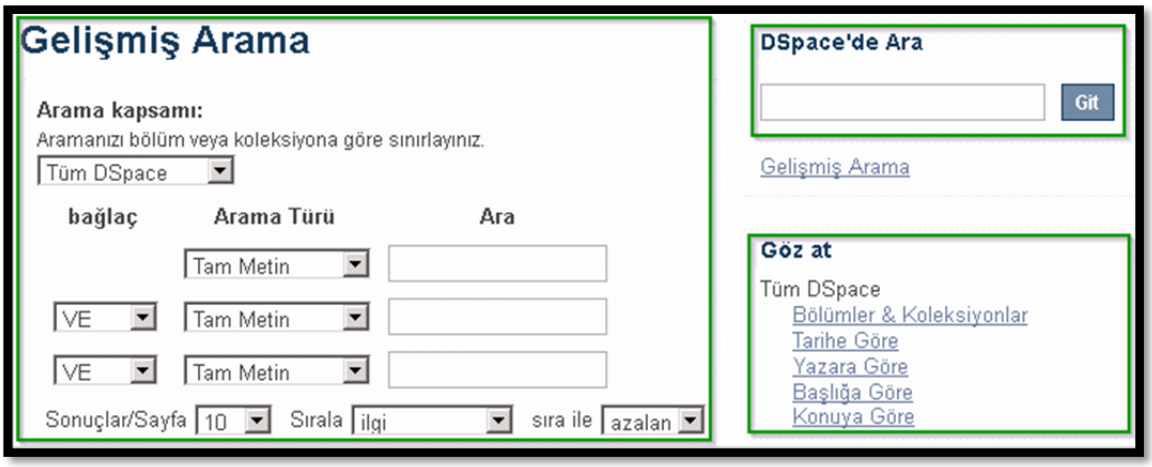
Makale üst verisinde sorun yok veya **Üst Veri Düzeltme** seçeneği vasıtasıyla gerekli düzenlemeri yaptıysanız **Onayla** butonuna tıklayarak gönderiyi yayımlayınız.

21) DSpace'de Arama Seçenekleri

DSpace Lucene arama motorunu kullanır ve çok yönlü arama desteği için Apache Solr kullanarak fonksiyonel listeleme özelliği sunar. DSpace'deki arama seçenekleri;

- Basit,
- Gelişmiş,
- Listeleme

şeklindedir.

22) DSpace'de Raporlama

- Sisteme yetkili kullanıcı ile giriş yapınız.
- **Yönetim → İstatistikler** seçeneğini tıklayınız.
- Detaylı istatistikleri görüntülemek için arzu ettiğiniz rapor adı linkine tıklayınız.

23) Kurumsal Arşiv Rehberlerine Kayıt

Kurumsal açık arşiv sitelerinin listesini veren dizinler ve içerikleri üzerinde toplu arama yapamaya aracılık eden rehberlere Kurumsal Arşivinizi kaydediniz.

Başlık	Açıklama
OpenDOAR (Directory of Open Access Repositories)	Kurumsal açık arşiv sitelerinin listesini veren ve içerikleri üzerinde toplu arama yapamaya aracılık eden bir dizindir.
ROAR (Registry of Open Access Repositories)	Tüm akademik konu alanlarında yayınlanmış serbest erişimli digital kaynakları toplu olarak bir arada sunan ve AB Araştırma Komisyonu tarafından desteklenen bir işbirliği projesidir.
DRIVER (Digital Repository Infrastructure Vision for European Research)	Tüm akademik konu alanlarında yayınlanmış serbest erişimli digital kaynakları toplu olarak bir arada sunan ve AB Araştırma Komisyonu tarafından desteklenen bir işbirliği projesidir.
OpenAIRE: Open Access Infrastructure for Research in Europe	Avrupa Birliği 7. Çerçeve Programı ve Avrupa Araştırma Konseyi destekli makalelerin tanımlanması, saklanması, erişimi ve görüntülenmesi için kurulan bir arayüz ve destek mekanizmasıdır.